

Filozofická fakulta Univerzity Palackého v Olomouci
Katedra mediálních a kulturních studií a žurnalistiky

**OSOBNOST OTAKARA ČERNÉHO
V KONTEXTU ČESKÉ SPORTOVNÍ
ŽURNALISTIKY**

Otakar Černý as an important personality of the Czech
sports journalism

Bakalářská diplomová práce

Pavčina VÍTKOVÁ

Vedoucí práce: PhDr. Petr Orság, Ph.D.

Olomouc 2018

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že jsem tuto bakalářskou diplomovou práci vypracovala samostatně a uvedla v ní všechnu použitou literaturu a další zdroje.

Práce obsahuje 85 964 znaků (včetně mezer, bez příloh).

V Olomouci dne

.....
Pavλίna Vítková

Poděkování

Děkuji vedoucímu této bakalářské práce PhDr. Petru Orságovi, Ph.D. za pomoc při specifikaci tématu a za cenné rady poskytnuté v průběhu celé tvorby práce. Poděkování patří také Otakaru Černému, bez jehož spolupráce by vypracování textu bylo velice obtížné.

Anotace

Tato bakalářská diplomová práce se zabývá odkazem Otakara Černého jakožto významné osobnosti československé a české sportovní žurnalistiky. Práce má tedy za cíl představit jeho kariéru v médiích, podstatné pracovní úspěchy, myšlení a osobnost prostřednictvím několika rozhovorů, které byly vedeny s jeho kolegy, ale také s Otakarem Černým samotným.

Klíčová slova

Otakar Černý, sport, sportovní žurnalistika, Československá televize, Česká televize, rozhovory, zpravodajství

Annotation

This bachelor thesis deals with legacy of Otakar Černý as one of the most important personalities of the Czechoslovak and the Czech sports journalism. The thesis aims to introduce his career in the media, significant achievements, philosophy and personality through several interviews with his colleagues and also with Otakar Černý himself.

Keywords

Otakar Černý, sport, sports journalism, Czechoslovak Television, Czech Television, interviews, news

Obsah

Úvod.....	7
1. Československá televize	8
1.1 Významné milníky v historii Československé a České televize	9
1.2 Československá televize a komunismus.....	11
2. Televize a sport.....	13
2.1 Historie sportovního vysílání v Československé televizi	15
2.2 Hlavní redakce tělovýchovy a motorismu ČST Praha.....	17
2.3 Redakce sportu ČT	19
3. Metodika práce.....	21
4. Otakar Černý.....	23
4.1 Počátky novinářské kariéry	25
4.2 Práce externisty.....	27
4.3 Vybrané sportovní události očima Otakara Černého coby novináře	30
4.4 Vliv komunismu	34
4.5 Otakar Černý v Redakci domácího zpravodajství	36
4.6 Diskuzní pořady a politická žurnalistika	38
4.7 Návrat ke sportu.....	41
5. ČT4 Sport.....	44
6. Pohled kolegů.....	48
Závěr.....	51
Bibliografie.....	53
Internetové zdroje.....	55
Seznam příloh.....	56
Přílohy	57
Příloha č. 1: Rozhovor s Otakarem Černým	57
Příloha č. 2: Rozhovor s Jaromírem Bosákem.....	70
Příloha č. 3: Rozhovor s Petrem Vichnarem	72
Příloha č. 4: Rozhovor s Ivem Mathé	76
Příloha č. 5: Emailová korespondence s Robertem Zárubou.....	77

Úvod

Otakar Černý svázal většinu svého života s Československou a později i s Českou televizí. Již od roku 1969 zde působil jako externí redaktor Hlavní redakce tělovýchovy a motorismu, po roce 1989 pak pracoval v Redakci zpravodajství. Po pádu komunistického režimu také moderoval populární politické diskuzní pořady *Debata* a *Co týden dal*. Vyzkoušel si však i funkci tiskového mluvčího ministra zdravotnictví Bohumila Fišera (v letech 2000 až 2002). Když se pak v roce 2002 vrátil zpět do České televize, nastoupil rovnou na pozici šéfredaktora Redakce sportu, kde setrval až do března 2013. Jeho jméno se tak nesmazatelně zapsalo do dějin české sportovní žurnalistiky.

Tato bakalářská práce se proto pokusí souhrnně zmapovat novinářskou kariéru Otakara Černého, a to zejména onu část týkající se sportu. Opomenuta však zcela nebude ani etapa života spjatá s domácím zpravodajstvím a diskuzními pořady. Nedílnou součástí textu navíc bude i zasazení jeho významných profesních milníků do historického kontextu a srovnání práce v televizi před a po roce 1989. Hlavním cílem tedy je zachytit stopu Černého v české sportovní žurnalistice a vysvětlit jeho vliv na její současnou podobu. Významným zdrojem informací přitom samozřejmě je výpověď samotného Otakara Černého.

Hlubkový rozhovor, který se uskutečnil v restauraci *V rohlíku* na Kavčích horách 22. března 2018, posloužil mimo jiné coby pojitko doposud dostupných informací. Na tomto místě je totiž nutné zmínit, že se přímo Otakarovi Černému zatím žádný odborný text nevěnoval. Při práci proto byly použity zdroje informující o Československé a České televizi a její sportovní redakci. Významným přínosem pak byly paměti, které sepsal sám novinář.

Kapitoly věnující se přímo Černému pak chronologicky mapují jeho cestu z rodného Kladna, následné studium na Pedagogické fakultě Univerzity Karlovy, práci na kladenském učilišti, náročné počátky novinářské kariéry, dlouholetou práci externisty, moderátora a konečně také šéfredaktora sportovní redakce České televize.

1. Československá televize

Za den vzniku Československé televize (ČST) je považován 1. květen 1953. V tento den totiž došlo k zahájení veřejného zkušebního vysílání ze studia v objektu Měšťanské besedy ve Vladislavově ulici 20 v Praze 1. Toto provizorní studio však disponovalo pouze dvěma prototypovými kamerami a pětatřicetimilimetrovým filmovým snímačem, ve stejné budově navíc v běžných bytech bydlelo 27 nájemníků. Vysílač pak technici instalovali na Petřínské rozhledně.¹ Vládní komise pro rozvoj televize byla následně na základě usnesení politického byra Ústředního výboru Komunistické strany Československa z 3. října 1955 ustavena až 9. listopadu téhož roku.

Technická nedostatečnost dále provázela i zprovoznění ostravského, bratislavského, brněnského a košického studia (mezi lety 1955 a 1962). Zmíněné urychlené zahájení televizního vysílání nicméně nebylo motivováno snahou po získání dalšího propagandistického prostředku, televize ještě v roce 1955 se svými třiceti tisíci koncesionáři neměla tento potenciál. Cílem bylo dohnat a předehnat kapitalistické státy.²

Nakonec statut Československé televize schválila vláda ČSSR až 15. listopadu 1963 a zákon přijalo Národní shromáždění 31. ledna 1964. A již první paragraf tohoto zákona jasně deklaroval vztah televize a Komunistické strany (KSČ): „Československá televize svou činností založenou na politice Komunistické strany Československa provádí masově politickou a výchovnou práci, podporuje tvůrčí iniciativu lidu a přispívá k dovršení kulturní revoluce.“³ Rozvoj televize tak byl významně ovlivněn, a to nejen co se týče programového spektra, ale i v institucionálním a technickém vývoji.⁴

¹ KÖPPLOVÁ, Barbara a kol. *Dějiny českých médií v datech: rozhlas, televize, mediální právo*. Praha: Karolinum, 2003. Str. 193

² CYSAŘOVÁ, Jarmila. *Československá televize a politická moc 1953-1989*. In: Soudobé dějiny. Číslo 3–4, ročník 2002. Str. 521

³ *Zákon č. 18/1964 Sb. ze dne 31. 1. 1964 o Československé televizi*. In: Sbírnka zákonů 1964.

⁴ CYSAŘOVÁ, Jarmila. *Československá televize a politická moc 1953-1989*. In: Soudobé dějiny. Číslo 3–4, ročník 2002. Str. 524

1.1 Významné milníky v historii Československé a České televize

Československá televize zahájila veřejné zkušební vysílání 1. května 1953.⁵ Od 25. února roku 1954 pak bylo televizní vysílání na základě vládního usnesení pravidelné.⁶ 24. října téhož roku televize odvysílala šot z mezistátního utkání atletů mezi ČSSR - SSSR. Tento šot byl vůbec prvním pohyblivým materiálem, který pořídili a odvysílali zaměstnanci televizního studia v týž den, kdy se ona událost stala. Až do té doby všechny vysílané zpravodajské materiály natáčeli pracovníci Československého filmu. Další pokrok následoval 7. listopadu, když byla odvysílána první vlastní reportáž (z manifestace k výročí Velké říjnové socialistické revoluce na Staroměstském náměstí).⁷

V roce 1956 poté vznikla sportovní redakce. Také bylo vytvořeno pevné vysílací schéma a každý den tak získal svoji charakteristiku.⁸ Dalším významným milníkem pak byl první přímý přenos ze zahraničí, který ČST uskutečnila 28. ledna 1956. Konkrétně se jednalo o vysílání ze Zimních olympijských her v Cortině d'Ampezzo. Od 1. října pak začala fungovat i hlavní redakce televizního zpravodajství.⁹ Důležitým datem pak je 29. prosinec 1958. V tento den totiž Československá televize začala vysílat i v pondělí, čímž se její vysílání stalo každodenním.¹⁰ Květen roku 1963 pak přinesl první pokusný přenos barevného signálu z vysílače na pražském Petříně.¹¹

V roce 1969 přešla ČST na tzv. *federální symetrický model*, v rámci kterého bylo vytvořeno vedení českého okruhu (pro studia Praha, Brno, Ostrava) a slovenského okruhu (pro Bratislavu a Košice). Vedení těchto okruhů podléhala Ústřednímu ředitelství ČST a okruhy samotné spadaly pod vlády republik a měly samostatné rozpočtové kapitoly.¹² Dalším historickým posunem bylo spuštění II. programu, a to 10. května 1970. Program však zpočátku vysílal jen 6 hodin týdně.¹³ V říjnu téhož roku pak byl ještě uveden do provozu první studiový blok

⁵ KÖPPOVÁ, Barbara a kol. *Dějiny českých médií v datech: rozhlas, televize, mediální právo*. Praha: Karolinum, 2003. Str. 193

⁶ Tamtéž. Str. 196

⁷ Tamtéž. Str. 197

⁸ Tamtéž. Str. 200

⁹ Tamtéž. Str. 201

¹⁰ Tamtéž. Str. 209

¹¹ Tamtéž. Str. 219

¹² Tamtéž. Str. 237

¹³ Tamtéž. Str. 244

v novém televizním centru na Kavčích horách.¹⁴ A rok 1976 přinesl vysílání II. programu všech 7 dní v týdnu.¹⁵

V květnu 1991 přijala Slovenská národní rada zákony o Slovenskej televízii a také o Slovenskom rozhlase. Konkrétně na základě tzv. *kompetenčního zákona č. 136/91* pak vyčlenila obě tato média z Československé televize a Československého rozhlasu. Slovenská televízia tak nově zajišťovala náplň slovenského programu S1. Podle dohodnutých pravidel navíc také dodávala část svých pořadů federálnímu programu nesoucímu označení F1. Důležitým krokem pak rovněž bylo i přijetí federálního zákona č. 468/1991 Sb. o provozování rozhlasového a televizního vysílání, který umožňoval vznik duálního systému, tedy aby vedle veřejnoprávních médií existovaly i soukromé stanice. Tento zákon rovněž stanovoval systém udílení licencí pro rozhlasové a televizní vysílání a také určil jako vrcholný regulační orgán Federální radu pro rozhlasové a televizní vysílání.

Nakonec 7. listopadu 1991 Česká národní rada přijala zákon č. 483/1991 Sb. o České televizi. Ten zřizoval Českou televizi (ČT), určoval její organizační uspořádání, práva a povinnosti jednotlivých organizačních složek a také způsob hospodaření. Zákon dále definoval Českou televizi coby právnickou osobu, která hospodář s vlastním majetkem, jehož základem je majetek převedený ze zanikající ČST. Navíc veřejnost získala právo na uplatňování kontroly prostřednictvím Rady České televize.¹⁶

Následně 1. ledna 1993 Česká televize oficiálně zahájila vysílání nově pojmenovaných programů ČT1, ČT2 a ČT3.¹⁷ Milníkem se pak stal 10. říjen téhož roku, kdy ČT1 zahájila každodenní nepřetržitě 24 hodinové vysílání.¹⁸ Ještě na konci roku 1993 skončilo vysílání programu ČT3.¹⁹ Od 1. února roku 1999 vysílala 24 hodin denně už i ČT2.²⁰ V roce 2005 se pak nabídka České televize rozrostla o zpravodajskou ČT24. Významným datem pro tuto práci pak je 10. únor 2006, kdy zahájením zimních olympijských her v italském Turíně oficiálně začalo vysílání programu ČT4 Sport. Jako zatím poslední následně vznikl program ČT :D / Art, a to v srpnu roku 2013.

¹⁴ Tamtéž. Str. 245

¹⁵ Tamtéž. Str. 253

¹⁶ Tamtéž. Str. 276-277

¹⁷ Tamtéž. Str. 283

¹⁸ Tamtéž. Str. 287

¹⁹ Tamtéž. Str. 288

²⁰ Tamtéž. Str. 317

1.2 Československá televize a komunismus

Televize v Československu zahájila vysílání až po uchopení moci komunistickou stranou. Českoslovenští koncesionáři byli po divácích ze Sovětského svazu a východního Německa třetími v tehdejším socialistickém táboře. A je nutné uvést, že počátky televize na našem území byly spojeny s řadou nejen technických nedostatků.²¹

Tlak na politizaci televize se stupňoval úměrně s tím, jak vzrůstal počet koncesionářů. Od prosince 1954 navíc projednávání ideových otázek televizního vysílání bylo převedeno z kompetencí ministerstva kultury na III. oddělení ÚV KSČ. A vysílání v té době bylo také již pod přímou kontrolou pracovníků Hlavní správy tiskového dohledu (HSTD). Ještě větší pozornost pak začala KSČ věnovat televizi v roce 1957, kdy se její sledování stalo již masivním. V témže roce proto vznikl na základě vládního nařízení Československý výbor pro rozhlas a televizi (ČVRT), který měl fungovat coby ústřední orgán státní správy v oboru rozhlasu a televize.²² Na základě usnesení XI. sjezdu KSČ (z 18. - 21. června 1958), jenž schválil *Směrnici k dovršení výstavby socialismu v naší zemi v nejbližších letech*, bylo poté nutné v televizi „pracovat vyhraněně v komunistickém duchu.“²³

V roce 1959 však ČVRT zanikl a projednávání otázek televize a rozhlasu bylo převedeno přímo na Ústřední výbor KSČ.²⁴ Významný personální dopad na televizi pak následně měla tzv. *třídně politická prověrka*. A 15. listopadu 1963 pak konečně vláda ČSSR schválila statut Československé televize. Obsazování jednotlivých funkcí tehdy podléhalo „*Kádrovému pořádku ČST*“, který určoval pravidla pro navrhování a schvalování pracovních míst.²⁵ Průběh šedesátých let však znamenal i tlak na vedení televize, které se ocitalo mezi názory konzervativních sil a netrpělivých tvůrců, kteří chtěli informovat o rozporech mezi ideologickými proklamacemi a realitou. V roce 1966 pak HSTD zanikla a cenzura byla legalizována zřízením Ústřední publikační správy (ÚPS).²⁶ Ta však byla předsednictvem

²¹ CYSAŘOVÁ, Jarmila. *Československá televize a politická moc 1953-1989*. In: Soudobé dějiny. Číslo 3–4, ročník 2002. Str. 521

²² RŮŽIČKA, Daniel. *Československá televize a totalitní moc v období 1953-1989*. In: Autor - vize - meze - televize. Praha: Česká televize, 2015. Str. 65

²³ *Usnesení XI. sjezdu KSČ*. Rudé právo. 23. 6. 1958. Str. 2

²⁴ Státní ústřední archiv, A ÚV KSČ, fond 02/2, sv. 230, arch. jedn. 31

²⁵ CYSAŘOVÁ, Jarmila. *Československá televize a politická moc 1953-1989*. In: Soudobé dějiny. Číslo 3–4, ročník 2002. Str. 526

²⁶ Tamtéž. Str. 528

Ústředního výboru zrušena již na počátku roku 1968 a legislativní zrušení cenzury Národním shromážděním pak bylo potvrzením *statu quo*.²⁷

Již 30. srpna 1968 ale vláda usnesením č. 292 rozhodla o zřízení Úřadu pro tisk a informace a další restrikce následovaly v rychlém sledu. 12. září téhož roku byl ustaven Vládní výbor pro tisk a informace, o den později byl přijat zákon č. 127/1968 Sb. o některých přechodných opatřeních ve sdělovacích prostředcích. Nicméně cenzoři se do redakcí už nevrátili. Tehdejší politická moc totiž volila jiné, skryté formy řízení médií.²⁸ Například v červnu 1969 vláda přijala usnesení stanovující zásady politiky vůči médiím.²⁹ V lednu 1970 pak sekretariát ÚV KSČ schválil stálou komisi pro koordinaci boje proti antikomunismu, mezi jejímiž členy byli mimo jiné i pracovníci Úřadu pro tisk a informace a také zástupci sdělovacích prostředků.³⁰ Od téhož roku byl navíc obnoven „Kádrový pořádek ČST“. V květnu 1971 byl následně ustaven kádrový odbor ČST, který měl na starosti nomenklaturní hodnocení osob. To se opakovalo vždy po dvou letech. Nový pracovník nesměl bez posudku nastoupit ani na termínovaný úvazek a prověřování byli i externisté.³¹ Kádrování se tudíž týkalo i Otakara Černého.

V sedmdesátých a osmdesátých letech pak byly pro všechny oblasti televizní tvorby zpracovávány ideově-tematické plány, které schvalovalo v konečné verzi vedení KSČ. Typickým znakem té doby byla autocenzura, Federální úřad pro tisk a informace totiž hrozil osobními postihy (upozornění, důtka, pokuta, odejmutí vydavatelského oprávnění či soudní řízení).³²

²⁷ Tamtéž. Str. 529

²⁸ Tamtéž. Str. 530

²⁹ Tamtéž. Str. 531

³⁰ Státní ústřední archiv, A ÚV KSČ, fond 02/4, sv. 41, arch. jedn. 70

³¹ CYSAŘOVÁ, Jarmila. *Československá televize a politická moc 1953-1989*. In: Soudobé dějiny. Číslo 3–4, ročník 2002. Str. 532

³² Tamtéž. Str. 533

2. Televize a sport

Propojení sportu s televizí je možné datovat již do roku 1936, kdy při příležitosti olympijských her v Německu proběhl první sportovní přenos.³³ Konkrétně se jednalo o Zimní olympijské hry v Garmisch-Partenkirchenu, během kterých byly natočené záběry vždy denně převáženy do 600 kilometrů vzdáleného Berlína ke zpracování. Historicky první živě přenášené vysílání snímané elektronickou kamerou následně proběhlo ve stejném roce, a to přímo v Berlíně, který tehdy hostil letní olympiádu. Je však nezbytné neopomenout, že v tomto období měla zásadní vliv na technologický rozvoj televize nacistická propaganda, která vysílání pojímala především jako nástroj zesílení svého vlivu.³⁴

Další významný milník následoval tři roky po prvních pokusech. 11. srpna 1939 totiž došlo k použití prvního přenosového vozu v historii sportovního vysílání, a to v berlínském Sportpalastu při zápasech v boxu. Sport se však začal do televize dostávat i mimo území Německa. Například ve Spojených státech amerických bylo televizí přenášeno baseballové utkání v roce 1939.³⁵ Dnes už však sport tvoří nedílnou součást zábavního průmyslu a přenosy zabírají větší plochu v programech jednotlivých stanic. Postavy sportovců jsou díky tomu obdařeny slávou, propůjčovanou pouze společenským hvězdám a celebritám.³⁶

V průběhu dalších desetiletí se pak navíc nově vzniklá dvojice sport – televize výrazně vzájemně ovlivnila. Televize byla nucena vylepšovat zejména stránku technickou, zmínit lze například postupné vylepšování kamer. Sportovní přenosy navíc měly nezpochybnitelný vliv na komercializaci sportu.³⁷ Řada sportů navíc kvůli televizi změnila svou tvář, disciplíny upravovaly svá pravidla a mnohdy i celkovou povahu jen aby o ně televizní stanice jevily větší zájem. Kriket tak například zkrátil délku zápasů, box začal snižovat počet kol, tenis zavedl tie-breaky a omezil dobu pro podání, v americkém fotbale se začaly používat time-outy určené reklamě. Šipky, tradiční britská hospodská zábava, razantně změnily kvůli přenosům prostředí – musely se stěhovat z kouřem a alkoholem nasáklých místností. A takových příkladů by se dalo najít více.³⁸ Vztah sportu a televize tak měl nezvratný dopad na oba aktéry.

³³ SEKOT, Aleš. *Sociologické problémy sportu*. Praha: Grada, 2008. Str. 179

³⁴ GROSSHANS, Gotz – Tillmann. *Fussball im deutschen Fernsehen*. Frankfurt: Peter Lang GMBH, 1997. Str. 22

³⁵ TOMEK, Ondřej. *Televizní komercializace sportu*. Brno: Masarykova Univerzita, Fakulta sociálních studií, 2003. Diplomová práce. Str. 12

³⁶ SEKOT, Aleš. *Sociologické problémy sportu*. Praha: Grada, 2008. Str. 175

³⁷ CASHMORE, Ellis. *A match made in heaven*. In: *Making Sense of Sports*. 4. vyd. New York: Routledge, 2005. Str. 322-325

³⁸ Tamtéž. Str. 337-339

A ačkoliv se v poslední době s rozvojem internetu a sociálních sítí tento vztah mírně pozměnil, televize i dnes zůstává dominantní platformou sportovní žurnalistiky. Takže i když sportovci, sportovní kluby či svazy stále častěji s oblibou komunikují s veřejností například prostřednictvím sítí typu *Facebook* či *Twitter*, televize nadále zasahuje svými přenosy nejen masy skalních sportovních fanoušků, ale i širší veřejnost.³⁹

³⁹ BOYLE, Raymond a Richard HAYNES. *Sport, Public Relations and Social Media*. In: Routledge Handbook of Sport and New Media. Routledge International Handbooks. New York: Routledge, 2014. Str. 133-142

2.1 Historie sportovního vysílání v Československé televizi

První sportovní přenos se v Československu uskutečnil při příležitosti XI. všesokolského sletu v Praze. Toto pokusné televizní vysílání probíhalo od 4. do 8. července 1948 a na starost ho měli pracovníci Vojenského technického ústavu. Když pak 24. října 1954 televize odvysílala šot z mezistátního utkání atletů ČSR - SSSR, jednalo se o první pohyblivý materiál, který natočili a odvysílali zaměstnanci televizního studia v týž den, kdy se událost stala. Až do tohoto okamžiku totiž vysílané zpravodajské materiály natáčeli výhradně zaměstnanci Československého filmu.⁴⁰

Další zlom přišel 11. února 1955. V ten den proběhl první přímý přenos, a to z hokejového utkání mezi Prahou a švédským týmem *Leksand IF* na Zimním stadionu v Praze na Štvanici. Tento zápas, který skončil výsledkem 7:2, komentovali Vít Holubec a Josef Valchář. Režisérem přenosu pak byl Karel Kohout, tehdejší ředitel televizního studia.⁴¹ První přímý přenos z fotbalového zápasu pak byl uskutečněn 2. května téhož roku. Během května navíc českoslovenští diváci mohli sledovat i přenosy z cyklistického *Závodu míru*, popularita sportovního vysílání tak rostla.⁴²

V roce 1956 pak vznikla sportovní redakce, jejím vedoucím se stal Miroslav Hladký.⁴³ 28. ledna roku 1956 navíc Československá televize uskutečnila první přímý přenos ze zahraničí, když se jí podařilo pořídit a odvysílat záběry ze Zimních olympijských her v Cortině d'Ampezzo. Následným milníkem byl 11. březen téhož roku a první vysílání pořadu *Branky – body – vteřiny*.⁴⁴ V lednu 1958 se pak českoslovenští diváci stali svědky přímých přenosů z mistrovství Evropy v krasobruslení v Bratislavě. Jednalo se přitom o první takovéto uvedení krasobruslení na televizní obrazovky v Evropě.⁴⁵ Při pražském mistrovství Evropy v kanoistice 1. srpna 1958 televize následně poprvé použila tři přenosové vozy s devíti kamerami.⁴⁶ Pokrokem poté byly i přenosy z mistrovství světa v ledním hokeji v Praze a Bratislavě 1959, kdy byly premiérově použity kamery s proměnlivou ohniskovou vzdáleností.⁴⁷ V roce 1960

⁴⁰ KÖPPLOVÁ, Barbara a kol. *Dějiny českých médií v datech: rozhlas, televize, mediální právo*. Praha: Karolinum, 2003. Str. 197

⁴¹ Tamtéž. Str. 198

⁴² Tamtéž. Str. 199

⁴³ Tamtéž. Str. 200

⁴⁴ Tamtéž. Str. 201

⁴⁵ Tamtéž. Str. 207

⁴⁶ Tamtéž. Str. 208

⁴⁷ Tamtéž. Str. 209

potom mohli diváci poprvé sledovat vysílání z XIV. letních olympijských her v Římě. Československá televize tehdy z Itálie odvysílala během jedenácti dnů zhruba pětatřicet hodin přímých přenosů.⁴⁸

Do dějin se zapsalo i hokejové utkání mezi reprezentacemi ČSSR a SSSR odehrané 28. března 1969, které mělo za následek, že Federální výbor pro tisk a informace obvinil Československou televizi z rozpoutávání protisovětských nálad a nařídil proto prověřit veškeré pořady, které byly v rozporu s politikou státu a vyloučit všechny názory napadající KSČ i SSSR. Rozhodnutím ústředního ředitele č. 4/1969 následně vznikla 1. července 1969 Hlavní redakce tělovýchovy a motorismu ČST Praha. Jeho vedení se ujal Karel Mikyska.⁴⁹

⁴⁸ Tamtéž. Str. 213

⁴⁹ Tamtéž. Str. 239-240

2.2 Hlavní redakce tělovýchovy a motorismu ČST Praha

Vznik Hlavní redakce tělovýchovy a motorismu ČST Praha (HRTM) je možné datovat k 1. červenci roku 1969, kdy oficiálně vznikla na základě rozhodnutí ústředního ředitele Josefa Šmídmajera č. 4/1969. Jejím prvním šéfredaktorem se tehdy stal Karel Mikyska, zástupcem mu byl jmenován Vít Holubec. Místo vedoucího sportovní redakce zaujal Věroslav Pek a motoristickou část vedl Luboš Pecháček.⁵⁰

Práce tehdejších sportovních redaktorů měla mnohá úskalí, reportáže se například musely natáčet podle přísných norem. „Norma na reportáž byly tři 30metrové filmové špulky, to bylo hodně málo. U hokeje a fotbalu především. Takové natáčení vyžadovalo pozornost, cit i znalost daného sportu. Takže redaktor stál u kameramana a říkal, kdy má kameru spustit a vypnout.“⁵¹ Vysoké nároky byly navíc kladeny i na režii ve střížně – natočený film se musel roztrhat na záběry a ty se poté slepovaly podle stříhových zákonů do finální podoby. Až do počátku osmdesátých let se pak natáčelo na film ruční kamerou, některé byly ještě i na pero (po natočení záběru se tedy muselo znovu natáhnout).⁵²

Hlavními protagonisty tehdejší televizní sportovní obrazovky byli kromě již zmíněných i Vladimír Vácha, Oldřich Červinka, Luděk Brábník či Jaroslav Suchánek, kteří v HRTM působili coby interní zaměstnanci. Jejich úkolem bylo moderování, komentování přímých přenosů a účast na besedách. Kromě internistů však v redakci vypomáhalo i značné množství pracovníků externích. Ti se scházeli na poradě každou středu v 16 hodin. V této skupině byli učitelé, úředníci, novináři z jiných redakcí či policejní důstojník a pracovali zde ve svém volném čase.⁵³ Do této sestavy patřil i Otakar Černý.

Významným krokem a technickým posunem, který je důležité zmínit, byl první barevný přímý přenos do zahraničí, který Československá televize uskutečnila 14. února 1970, a to z mistrovství světa v lyžování ve Vysokých Tatrách. V průběhu tohoto šampionátu bylo celkem odvysíláno 28 hodin sportovního programu do 30 států světa.⁵⁴ Velký vliv na práci HRTM však mělo mimo jiné i zavedení 2. programu. Ten oficiálně vznikl 10. května 1970 a přesunula se na

⁵⁰ ZÁRUBA, Robert. *Svědectví o historii Hlavní redakce tělovýchovy a motorismu ČST Praha*. Praha: FŽ Univerzity Karlovy, 1989. Diplomová práce. Str. 172

⁵¹ ČERNÝ, Otakar. *Třikrát a dost*. Praha: Dr. Josef Ženka st., 2013. Str. 17

⁵² Tamtéž. Str. 17-18

⁵³ ČERNÝ, Otakar. *Brankám bylo padesát aneb Díky táto*. Praha: Česká televize, 2007. Str. 13-14

⁵⁴ KÖPPLOVÁ, Barbara a kol. *Dějiny českých médií v datech: rozhlas, televize, mediální právo*. Praha: Karolinum, 2003. Str. 244

něj řada přímých sportovních přenosů.⁵⁵ Znatelný progres proběhl i v roce 1972, když ČST uskutečnila barevné vysílání z mistrovství světa v ledním hokeji v Praze.⁵⁶

V roce 1973 pak televize začala používat opakovací zařízení *HS 100*, díky kterému bylo možné vrácení obrazu o 36 sekund zpět a zpomalená reprodukce, což bylo přínosem právě pro sportovní vysílání.⁵⁷ Kromě toho byly v témže roce během bratislavského mistrovství světa v krasobruslení použity i nové přístroje pro barevné vysílání z podniku *Tesla-Radiospoj*.⁵⁸ A rok 1977 poté přinesl premiérový přenos obrazu z jedoucího elektromobilu *EMA 2*, který ČST vyzkoušela při běžeckém závodě Praha-Běchovice.⁵⁹ O dva roky později byly navíc uskutečněny přímé přenosy ze *Závodu míru* i s využitím motocyklu *Jawa* a vrtulníku.⁶⁰

V lednu 1979 byl následně v Praze zprovozněn nový objekt televizního zpravodajství na Kavčích horách. Do budovy *OTN (Objekt Televizních novin)* se tak přestěhovala zpravodajská část sportovní redakce. Motoristická složka se ještě v témže roce změnila na publicistickou redakci a přesídlila do Měšťanské besedy. Tam navíc sídlilo i vedení HRTM a realizační složky.⁶¹ Do redakce postupně přicházeli další novináři a celé pracoviště se tak v průběhu následujících let výrazně rozvíjelo. Od 2. ledna 1989 začal působit na pozici šéfredaktora Hlavní redakce tělovýchovy a motorismu Štěpán Škorpil. Ten ve funkci nahradil Karla Mikysku, který odešel do důchodu.⁶² Už v roce 1990 ho však ve funkci střídal Jan Dobiáš.⁶³

⁵⁵ ZÁRUBA, Robert. *Svědectví o historii Hlavní redakce tělovýchovy a motorismu ČST Praha*. Praha: FŽ Univerzity Karlovy, 1989. Diplomová práce. Str. 208

⁵⁶ KÖPPLOVÁ, Barbara a kol. *Dějiny českých médií v datech: rozhlas, televize, mediální právo*. Praha: Karolinum, 2003. Str. 248

⁵⁷ Tamtéž. Str. 249

⁵⁸ Tamtéž. Str. 250

⁵⁹ Tamtéž. Str. 254

⁶⁰ Tamtéž. Str. 258

⁶¹ ZÁRUBA, Robert. *Svědectví o historii Hlavní redakce tělovýchovy a motorismu ČST Praha*. Praha: FŽ Univerzity Karlovy, 1989. Diplomová práce. Str. 260

⁶² KÖPPLOVÁ, Barbara a kol. *Dějiny českých médií v datech: rozhlas, televize, mediální právo*. Praha: Karolinum, 2003. Str. 268

⁶³ Tamtéž. Str. 277-278

2.3 Redakce sportu ČT

1. ledna 1991 došlo k novému rozdělení Hlavní redakce tělovýchovy a motorismu na dvě části - část zpravodajskou, která patřila pod Redakci zpravodajství, a na část Přenosy a dokumenty, spadající pod Producentenské centrum publicistiky a dokumentaristiky.⁶⁴ Rozdělení redakce do těchto dvou útvarů se však brzy ukázalo jako nesprávné řešení. Obě části fungovaly odděleně pouze rok, poté došlo k jejich opětovnému sloučení.⁶⁵ V průběhu roku 1992 se následně sportovní redakce integrovala pod Českou televizi, do té doby spadala pod televizi Československou. Jako oficiální datum vzniku Redakce sportu České televize pak lze označit 1. únor 1992.⁶⁶ Prvním šéfem redakce se stal Jiří Baumruk, jeho zástupcem a vedoucím redaktorů byl jmenován Petr Vichnar.⁶⁷

Z pohledu technického vývoje je pak důležité zmínit, že ve dnech 4. a 5. září 1993 byl při mistrovství světa ve veslování v Račicích uveden do běžného provozu nový tříkamerový přenosový vůz PV 6, který byl integrovaný s mobilním stříhovým pracovištěm.⁶⁸ K zajímavé situaci následně došlo 25. března 1994. Toho dne Rada pro televizní a rozhlasová práva Českomoravského fotbalového svazu doporučila prvoligovým i druholigovým klubům, aby při zápasech umožnily pořizovat zpravodajské šoty pouze nově vzniklé TV Nova. Spor byl nicméně vyřešen 27. července téhož roku, když Ministerstvo pro hospodářskou soutěž vydalo rozhodnutí, podle kterého mohli při utkáních I. a II. ligy pořizovat audiovizuální zpravodajské materiály v délce do 90 sekund všichni provozovatelé televizního vysílání. Tím tak byla vyřešena otázka, zda je možné na základě exkluzivní smlouvy o vysílacích právech znemožnit jiným společnostem natáčet zpravodajské pořady.⁶⁹ Na přelomu let 1994 a 1995 poté docházelo v ČT k organizačním změnám, které ovlivnily i chod Redakce sportu. Navíc se výrazně měnilo i personální složení.⁷⁰ Krokem kupředu z pohledu televizní techniky však byl přenos závodů

⁶⁴ BERNATSKÝ, Vojtěch. *Struktura, organizace, financování a vysílání sportovních pořadů v ČR*. Praha: Akademie múzických umění Praha, Filmová a televizní fakulta, 1999. Diplomová práce. Str. 8.

⁶⁵ RÍMSKÝ, Prokop. *Historie Redakce sportu České televize v letech 1993-2015*. Praha: Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, 2016. Diplomová práce. Str. 20

⁶⁶ BERNATSKÝ, Vojtěch. *Struktura, organizace, financování a vysílání sportovních pořadů v ČR*. Praha: Akademie múzických umění Praha, Filmová a televizní fakulta, 1999. Diplomová práce. Str. 8

⁶⁷ RÍMSKÝ, Prokop. *Historie Redakce sportu České televize v letech 1993-2015*. Praha: Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, 2016. Diplomová práce. Str. 21

⁶⁸ KÖPPLOVÁ, Barbara a kol. *Dějiny českých médií v datech: rozhlas, televize, mediální právo*. Praha: Karolinum, 2003. Str. 287

⁶⁹ Tamtéž. Str. 289-293

⁷⁰ RÍMSKÝ, Prokop. *Historie Redakce sportu České televize v letech 1993-2015*. Praha: Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, 2016. Diplomová práce. Str. 29-30

Zlatá lyže z Nového Města na Moravě, který Česká televize realizovala 12. ledna 1997 prostřednictvím mobilního satelitního zařízení.⁷¹

Po odvolání Jiřího Baumruka poté nastoupil 15. února roku 2000 do funkce šéfredaktora Jaromír Bosák.⁷² Došlo ale k opětovné reorganizaci a redakce se tak musela přizpůsobit dalším změnám. Krom jiného se i prohloubila specializace na komentátory a zpravodajce. Do té doby totiž jednotliví redaktoři jak komentovali, tak i natáčeli reportáže a moderovali *Branky – body - vteřiny*. Na přelomu března a dubna 2002 pak vyhlásila ČT výběrové řízení na post šéfredaktora Redakce sportu. Do konkurzu se přihlásil stávající šéf Jaromír Bosák. Z tehdejšího týmu se o funkci ucházeli i Petr Vichnar a Jakub Bažant. Přihlášku ale zaslal i Otakar Černý.⁷³

⁷¹ KÖPPLOVÁ, Barbara a kol. *Dějiny českých médií v datech: rozhlas, televize, mediální právo*. Praha: Karolinum, 2003. Str. 306

⁷² *Ročenka České televize 2000*. Praha: Česká televize. 2001. Str. 18

⁷³ RÍMSKÝ, Prokop. *Historie Redakce sportu České televize v letech 1993-2015*. Praha: Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, 2016. Diplomová práce. Str. 35-39

3. Metodika práce

Hlavním cílem této práce je seznámit čtenáře s osobností Otakara Černého v kontextu československé a české sportovní žurnalistiky, představit jeho práci a odkaz. Text se pak bude snažit najít odpověď na několik zásadních otázek, které byly na začátku stanoveny. Jedná se o hlavní výzkumnou otázku: „*Jaký je význam osobnosti Otakara Černého v kontextu československé a české sportovní žurnalistiky?*“. Následně tato bakalářská práce bude hledat odpovědi i na několik dílčích podotázek, a to: „*Jaká byla role Otakara Černého v Hlavní redakci tělovýchovy a motorismu ČST Praha?*“, „*Jak ovlivnil Otakar Černý podobu Redakce sportu České televize?*“, „*Jaký byl a je vliv Otakara Černého na současnou českou mediální scénu?*“.

Vzhledem k cílům práce tak byla zvolena metoda hloubkového rozhovoru. Sedláková tuto metodu popisuje takto: „Charakter vzájemné interakce mezi komunikačními partnery je standardně vnímán jako výměna nositelů dvou rolí, ale vhodně vedený hloubkový rozhovor má vlastní dynamiku a komplexitu, v níž se role obou partnerů mohou střídát.“⁷⁴ Uskutečněný hloubkový rozhovor byl tazatelkou narušován v co nejmenší míře a otázky byly přizpůsobeny konkrétnímu respondentovi, tedy Otakarovi Černému. Výsledkem je tak autentická výpověď. A protože snahou autorky práce bylo zachovat právě tuto autentičnost, v konečném důsledku nedocházelo k přílišné stylistické úpravě.

Rozhovor s Otakarem Černým se uskutečnil 22. března 2018 v restauraci *V rohlíku* (v Praze na Kavčích horách). Z tohoto důvodu tak nebylo zcela možné vyvarovat se hluku a občasnému narušování třetí stranou. Celková délka sezení byla 60 minut, bylo tedy dodrženo předem dohodnuté časové rozpětí. Respondent tak nebyl zatížen příliš neúměrnou délkou rozhovoru.⁷⁵ V průběhu interview byl dále autorkou udržován neutrální postoj k obsahu sdělovaných dat. Po skončení rozhovoru byly následně zkompletovány a zkontrolovány všechny poznámky, jejich kvalita a úplnost.⁷⁶ Metoda hloubkového rozhovoru byla při práci zvolena i pro svou vhodnost při záznamu tzv. orální historie, jejímž specifíkem je zájem o dějiny 20. století a rekonstruování historie na základě výpovědi pamětníků zkoumaných událostí. Navíc se jedná o metodu, která

⁷⁴ SEDLÁKOVÁ, Renáta. *Výzkum médií: nejužívanější metody a techniky*. Praha: Grada, 2014. Str. 213

⁷⁵ Tamtéž. Str. 217-218

⁷⁶ HENDL, Jan. *Kvalitativní výzkum: základní teorie, metody a aplikace*. Čtvrté, přepracované a rozšířené vydání. Praha: Portál, 2016. Str. 176

pomáhá mapovat takové historické události, o kterých jsou informace nedostatečné nebo zcela chybí, což se týká i zvoleného tématu.⁷⁷

Hlubkový rozhovor s Otakarem Černým je pak doplněn i o další rozhovory, který proběhly prostřednictvím e-mailové korespondence či telefonicky. Tato forma sběru materiálu byla zvolena hlavně z časových důvodů. Jedná se o interview s Jaromírem Bosákem (pořízené 23. března), s Petrem Vichnarem (19. dubna 2018) a s Ivem Mathé (taktéž 19. dubna 2018).

Jednotlivé kapitoly textu i výpovědi v nich užití jsou uspořádány do logických celků, které jsou řazeny chronologicky a vždy vypovídají o konkrétním období a událostech. Výpovědi respondentů pak budou v plném rozsahu zařazeny do příloh na konci této bakalářské práce.

⁷⁷ SEDLÁKOVÁ, Renáta. *Výzkum médií: nejužívanější metody a techniky*. Praha: Grada, 2014. Str. 229-230

4. Otakar Černý

Otakar Černý se narodil 10. září roku 1943 v kladenské části Rozdělův. Jeho matka vlastnila módní salon s klobouky, děda malou truhlářskou dílnu. Po komunistickém převratu v roce 1948 však o všechno přišli. O rodinu se tak musel starat otec, předválečný komunista. A právě otec měl zásadní vliv na životní i profesní směřování Otakara Černého.⁷⁸

„Naučil mě všechno. Kličku u boty, malé a velké A, odemkat dům, vážit si každého prožitého dne a zážitku. Naučil mě chtít! Koupil mi brusle na kličku, ohranou fotbalovou merunu a chodil se mnou na rozdělovský rybník Bryndák mrznout při našich školních hokejových bitvách. Povídal mi o bolesti, věděl, že nemá cenu dělat, že ji nevidíš. Dělal všechno proto, abych jí měl co nejméně. Chtěl, aby u mě vždy vítězila radost. A proto si pro mě vymyslel sport. Od začátku chtěl, aby to byl můj kamarád – nic víc. Tenkrát nebyla doba, kdy sport byl skvělým zaměstnáním. Ale i kdyby byla, táta by to chtěl stejně. Chtěl by, abych měl sport jen jako koníčka. Ukazoval mi ho v celé jeho kráse,⁷⁹ vzpomíná v jedné ze svých knih Černý.

A tak se už od dětství chtěl stát sportovním komentátorem.⁸⁰ Studoval v Kladně na Střední průmyslové škole hutnické, konkrétně specializaci válcování, kování, tváření. Zde také v roce 1962 odmaturoval.⁸¹ Poté absolvoval Pedagogickou fakultu Univerzity Karlovy. „Já jsem dlouho uvažoval, co mám studovat. Pak mi všechno uteklo... Já jsem chtěl studovat dramaturgii - divadelní dramaturgii. Tam mě nevzali. Takže potom jsem se dostal do takové časové tísně. Tak jsem se přihlásil na katedru, kde jsem byl přijat a kde jsem vystudoval. A spokojeně. Jsem rád, že jsem vystudoval.⁸²

Po studiích následovala povinná vojenská služba. A i ta měla později vliv na Černého novinářskou kariéru. Podepsal totiž během ní rezoluci podporující Alexandra Dubčeka⁸³. „Já jsem se kvůli tomu nedostal do České televize. Tedy do Československé televize. Protože oni to v prověřkové komisi brali tak, jako že jsem odmítl vstoupit do KSČ.“⁸⁴ Když pak 1. září 1968 ukončil vojenskou službu, nastoupil jako učitel fyziky na Středním odborném učilišti SONP⁸⁵ Kladno s pracovním úvazkem 19 hodin týdně. K tomu je však ještě nutné přičíst

⁷⁸ ČERNÝ. Otakar. *Tříkrát a dost*. Praha: Dr. Josef Ženka st., 2013. Str. 5

⁷⁹ ČERNÝ. Otakar. *Brankám bylo padesát aneb Díky táto*. Praha: Česká televize, 2007. Str. 10

⁸⁰ Rozhovor s Otakarem Černým. Příloha č. 1

⁸¹ ČERNÝ. Otakar. *Tříkrát a dost*. Praha: Dr. Josef Ženka st., 2013. Str. 13-14

⁸² Rozhovor s Otakarem Černým. Příloha č. 1

⁸³ Alexander Dubček byl v 60. letech jedním z hlavních představitelů reformního proudu v KSČ a vůdčí osobností a symbolem Pražského jara 1968. Více na: http://www.totalita.cz/vysvetlivky/o_dubceka.php

⁸⁴ Rozhovor s Otakarem Černým. Příloha č. 1

⁸⁵ SONP je zkratka pro *Spojené ocelárny, národní podnik*

několikahodinové přípravy na výuku, opravy písemek nebo laboratorní práce. Černý se však ani tak necítil příliš časově vytížen. Hledal si proto i jiné, mimoškolní aktivity.⁸⁶

⁸⁶ ČERNÝ, Otakar. *Třikrát a dost*. Praha: Dr. Josef Ženka st., 2013. Str. 15

4.1 Počátky novinářské kariéry

Černý, který vyzkoušel snad všechna sportovní odvětví, měl tendence připojit se i k ochotnickému divadlu. Tyto snahy ho však brzy přešly. A protože ho bavilo mluvit a psát o sportu, dospěl ke zlomovému životnímu rozhodnutí. „Napsal jsem dopis Karlu Mikyskovi, tehdejšímu šéfredaktorovi sportovní redakce Československé televize. Odpověděl Vít Holubec, Mikyskův zástupce, a pozval mě k pohovoru. Při něm nabídl externí spolupráci.“⁸⁷ A tak se Černý stal novinářem. A důvody pro volbu zrovna tohoto média byly prosté. „Já jsem – a on to málo kdo přizná – každý, kdo chce být slavný, chce být v televizi – a já jsem chtěl být slavný. Takže jsem zcela preferoval televizi.“⁸⁸

Svého místa kantora se však nevzdal, vykonával tedy obě zaměstnání současně. To pochopitelně mělo vliv na jeho soukromý život. „Dneska si to možná i vyčítám. Protože jsem díky tomu registroval stárnutí svých dětí velmi málo. Se synem jsem byl velmi často, protože jsem ho donutil hrát hokej. On ho hrál docela slušně, hrál ligu. Tak s ním jsem byl na trénincích pořád. Ale o dceři, o dceři nevím nic. Ta vyrůstala zcela mimo mě,“⁸⁹ vzpomíná Černý. „Manželka, ta si na to zvykla. Ale bylo to pro ni asi taky těžké, protože byla sama s dvěma dětmi. [...] Já jsem to ale argumentoval penězi. Jako kantor jsem měl plat velmi malý, což by mi nedostačovalo pro rodinu a ten život, který jsem jí potom zajistil. Já jsem v televizi vydělával víc než jako učitel, takže když to bylo dohromady, tak jsme se měli dobře. A to je pro ženu argument. Když užíváte rodinu, tak to je pro ženu opravdu silný argument!“⁹⁰

Od profese sportovního redaktora pak Černého neodradila ani náročnost práce a neznalost prostředí. Na svou první reportáž navíc čekal asi půl roku, v prvních měsících pouze jezdil na pozorování se zkušenějšími kolegy. Jeho největším rádcem se tehdy stal Vladimír Procházka, redaktor, který ho naučil jak si najít správné místo pro postavení kamer, jak vybrat z natočeného materiálu ty nejdůležitější momenty nebo jak poskládat smysluplnou reportáž. Když pak ale došlo na první samostatný úkol, Černému se nevyhnuly problémy. Na poradě ho dramaturg Vladimír Vácha pověřil natočením příspěvku z Dřetovic u Kladna, kde se měl v tzv. *Akci Z* otevírat chodník. Obec ušetřené peníze investovala do nových fotbalových kabin místního týmu, téma proto zaujalo i sportovní redakci. S výsledkem ale patrně vedení nebylo spokojeno, protože štáb natočil pouze slavnostní otevření chodníku. S ním související fotbalový zápas

⁸⁷ Tamtéž. Str. 15-16

⁸⁸ Rozhovor s Otakarem Černým. Příloha č. 1

⁸⁹ Tamtéž

⁹⁰ Tamtéž

kamerám unikl. „Stříhal jsem těch třicet sekund asi tři hodiny. Zkušená filmová střihačka Kateřina Krupičková dělala, co mohla. Marně. Seděl jsem večer u televizoru a viděl ten den všechny zprávy. Chodník nikde,“⁹¹ okomentoval své úplné začátky Černý.

Přelomová reportáž přišla 9. ledna 1971. Černý tehdy jel s kameramanem Renatusem Hladíkem natáčet ligové hokejové utkání Litvínov – Kladno. Zápas, který ve čtvrté minutě poslední třetiny rozhodl hráč číslo čtyři a zajistil tak Kladnu vítězství 3:4 nazval Černý „*utkáním ve znamení čtyřek*“. Díky vydařeným záběrům a celkové podobě tohoto příspěvku si tak následně upevnil svou pozici ve skupině externistů Hlavní redakce tělovýchovy a motorismu.⁹²

„No a potom jsem v roce 1971 vyhrál konkurz na interního redaktora - ve 12 hodin mě Karel Mikyska přijal a v 1 hodinu mě předsedkyně KSČ Davidová⁹³ vyhodila. Protože zjistila v mých papírech, že jsem právě na té vojně odmítl vstoupit do KSČ.“⁹⁴ Následoval rozhovor s šéfredaktorem Mikyskou a okamžité ukončení spolupráce. „A já jsem tehdy dostal radu od kladenských herců, svých kamarádů, abych se obrátil na svého poslance, kterým byl Milouš Jakeš⁹⁵. Tak jsem za ním zajel a vysvětlil to. On řekl, že je to samozřejmě chyba, že jsem do strany nevstoupil. Ale že se ta Davidová nemůže chovat jako slon v porcelánu. No a zajistil mi, že jsem mohl pokračovat dál v televizi jako externista.“⁹⁶

⁹¹ ČERNÝ, Otakar. *Brankám bylo padesát aneb Díky táto*. Praha: Česká televize, 2007. Str. 12-19

⁹² Tamtéž. Str. 41-42

⁹³ Libuše Davidová byla od 1. listopadu 1969 předsedkyní Celozávodního výboru Komunistické strany Československa (CZV KSČ) v ČST a zároveň tajemnicí předsedy CZV Karla Kohouta. Toho později ve funkci nahradila. Více na: <http://www.ceskatelevize.cz/vse-o-ct/historie/ceskoslovenska-televize/1968-1969/1969/kalendarium/>

⁹⁴ Rozhovor s Otakarem Černým. Příloha č. 1

⁹⁵ Milouš Jakeš byl český komunistický politik. V letech 1968 až 1977 působil jako předseda Ústřední kontrolní a revizní komise KSČ. Více na: http://www.totalita.cz/vysvetlivky/o_jakesm.php

⁹⁶ Rozhovor s Otakarem Černým. Příloha č. 1

4.2 Práce externisty

Pozice Otakara Černého v Hlavní redakci tělovýchovy a motorismu byla zpočátku dosti specifická. Zmíněné setkání s Miloušem Jakešem, které Černému umožnilo znovu pracovat v Československé televizi, ovlivnilo navíc i jeho vztahy s některými z kolegů. „To byla veliká sranda! Protože oni najednou nevěděli, co jsem zač. „On šel za Jakešem a Jakeš mu to dovolil. Tak co je to za člověka?! Tak se mě všichni báli. Opravdu všichni se potom báli. Proto jsem potom dělal všechny ty *Davis Cupy*, kam chodili prověřeni lidé. Tam musel být prověřený interní, nebo i externí zaměstnanec. A já jsem procházel velmi snadno, protože „On za ním stojí Jakeš.“ Takhle mě pak v televizi brali. Já jsem možná potom mohl do té televize i nastoupit, ale tady byla situace, že komentovat mohlo – těch málo přenosů, co bylo – šest lidí. A to bohatě stačilo. Mě zajímal fotbal, hokej – a tam byli Mikyska, Vácha, Holubec a tak dál. Tak mi to takhle vyhovovalo. Takže jsem se necpal a dělal jsem externě. Já jsem byl spokojený.“⁹⁷

A i při vykonávání své novinářské práce pak Černý působil mnohdy velmi osobitým dojmem. Například dnes již zesnulý Vladimír Vácha zavzpomínal v dubnu roku 2007 na svého kolegu takto: „Když ještě jezdil natáčet, měl svérázný styl svých příspěvků. Dal se definovat jako „*rozhovorová zkratka*“. Reportér položil krátkou, pregnantní otázku a vyžadoval stejně pregnantní odpověď. Ne vždycky to vyšlo, ale když to vyšlo, tak to stálo za to.“⁹⁸

A právě Vácha byl pro Černého největším vzorem. „Především to byl veliký profesionál. Ale to nebyl jediný. Byl profesionál. Slušný, charakterní člověk. Který kvůli tomu, že byl tak charakterní, musel odejít z televize. Ale spíš byl pro mě příkladem lidsky, než profesně. Profesně byl pro mě příklad Vít Holubec. Vít Holubec byl totiž precizní pracovník. Já jsem taky s tím Váchou málo pracoval, protože oni ho brzo vyhodili,“⁹⁹ vysvětluje Černý. Sám totiž nastoupil do Československé televize v roce 1969 a Vladimír Vácha byl propuštěn o čtyři roky později, tedy v roce 1973. Jejich společné působení v redakci tudíž nemělo dlouhého trvání. „Ale s Holubcem jsem pracoval dlouze a Holubec pro mě byl (a pořád je) vzor. Holubec byl precizní člověk, přísný sám na sebe. A ačkoliv ho skoro všichni pomlouvali, tak já jsem ho měl rád. Na rozdíl od Mikysky.“¹⁰⁰

Na tehdejšího šéfredaktora Hlavní redakce tělovýchovy a motorismu Karla Mikysku totiž měl a pořád má Otakar Černý komplikovaný názor. A jak sám vysvětluje, zapříčiněno to bylo

⁹⁷ Tamtéž

⁹⁸ ČERNÝ, Otakar. *Brankám bylo padesát aneb Díky táto*. Praha: Česká televize, 2007. Str. 8

⁹⁹ Rozhovor s Otakarem Černým. Příloha č. 1

¹⁰⁰ Tamtéž

mimo jiné i rozdílností jejich povah. „Karel Mikyska byl skvělý komentátor, skvělý první divák. Tehdy to bylo tak, že každý dokument se schvaloval. Ono se sešlo koncilium... A jeho poznámky byly vždycky trefné a přesné. On byl umělec. A taktéž byl vzdělaný člověk, komentátor. Skvělý. Ale člověk byl srab. Nikdy se za nikoho nepostavil, nikdy nikomu nepomohl. Taky ale neuškodil, to je pravda. No, neuškodil. Uškodil. Jak se nezastával, tak tím i uškodil. Karel Mikyska nebyl můj člověk. I když ve své práci jsem z něj dost čerpal. Protože on skutečně televizi rozuměl a co řekl, byla docela pravda. Takže já jsem tohle rozvíjel. Já jsem té roli rozuměl. Ono to bylo tenkrát jiné. On byl hodně otažitý od mančafu. Kdežto já jsem s nimi žil jako s kamarády. Takže jsme byli každý úplně jiný.“¹⁰¹

Kromě již dvou zmíněných však Otakar Černý úzce spolupracoval i s Oldřichem Červinkou, Luděkem Brábníkem či Jaroslavem Suchánkem. Červinka byl známý tím, že vždy vysílal *Branky – body – vteřiny* z paměti. „Dnes k tomu všichni používají figl zvaný čtecí zařízení. Olda nečetl. Olda si pamatoval. Říkal: ...„Když neumíš číst a psát, tak si musíš pamatovat...“ To říkal člověk, který plynule psal, četl a mluvil německy, anglicky, francouzsky,¹⁰² vzpomíná na kolegu Černý. A Vladimíra Váchu pak označil jako „*pana solidnost*“. Charakteristická pro něj totiž byla precizní příprava a hluboká znalost daných témat. Luděk Brábník byl prý zase mužem mnoha profesí – redaktor, komentátor, ale taktéž i výborný tenista a hokejový trenér. „Jaroslav Suchánek byl zdánlivý floutek, kterému šlo všechno samo. Poznal jsem ho ale jako precizního tvůrce slov i příběhů. Byl výborný komentátor lyžování a vůbec sněžných záležitostí,¹⁰³ zmiňuje Černý ve svých pamětech.

Všichni tito jmenovaní i další interní zaměstnanci tehdejší redakce byli podle Černého mimořádně důležitými osobnostmi pro rozvoj československé sportovní žurnalistiky. O jejich přínosu a vlivu napsal toto: „Píši o profesionálech. O novinářích, kteří byli první. Ano, to oni začali s televizní žurnalistikou u nás. Neměli žádnou možnost srovnání s jinými televizemi. Na východ od Československa nebylo co odkoukat, na Západ jsme neviděli. Tihle pionýři si museli vybudovat všechno sami. Skoro všichni přišli z rozhlasu, aby velmi brzy poznali, že to je úplně jiná disciplína, tahle televize. A byli to oni, kteří jí dali tvar i tvář. A nebylo to určitě lehké. Ne, nejsem ani dnes naivní, konečně tohle řemeslo to skoro vylučuje. Nebyli žádná „*parta brusiče Karhana*“, normálně si záviděli a hlídali, aby někdo neměl víc a lepší práce než ten druhý. Ale byli navzájem slušní a dokázali uznat úspěch druhého. A to hlavní – vážili si své mimořádné

¹⁰¹ Tamtéž

¹⁰² ČERNÝ. Otakar. *Brankám bylo padesát aneb Díky táto*. Praha: Česká televize, 2007. Str. 15

¹⁰³ Tamtéž

práce, a přesto zůstali pokorní vůči Jeho Veličenstvu divákovi. A to nejen na obrazovce a u mikrofonu, ale i v hospodách a na hřištích mimo svou pracovní dobu.¹⁰⁴

Oproti tomu externisté byli velmi nesourodou skupinou. Podle Černého navíc většina z nich svůj úvazek v Československé televizi vnímala jen jako tzv. „*melouch*“. Jejich ambicí tedy nebylo postoupit k dlouhodobé interní spolupráci. Otakara Černého však poháněla ctižádostivost, a tak se snažil přiučit vše, co bylo možné. A dle jeho vlastních slov si z tohoto období odnesl zejména pokoru a dochvilnost. „Dochvilnost je v televizi nutná vlastnost. V téhle profesi se pořád na něco nastupuje, někde musíte být včas, reportáže, přímé přenosy, záznamy vyžadující přesný časový rozměr. Když nejste tam, kde máte být v daný okamžik, když nedodržíte stopáž určenou pro vámi vyráběný produkt, je malér. A když ne malér, tak komplikace pro všechny okolo.“¹⁰⁵

Jak už ale bylo napsáno v předchozích kapitolách, Otakar Černý i nadále současně s rolí sportovního redaktora zastával i roli učitelskou. A protože kombinace dvou zaměstnání byla důležitým zdrojem pro rodinný rozpočet, nepřicházelo v úvahu se jedné z kariér vzdát. Na kladenském učilišti, kde působil, však Černému vycházeli vstříc. I přes časovou náročnost novinářského řemesla si tak mohl dostatečně plnit i své kantorské povinnosti. „Já jsem v zásadě zas tak moc těch velkých akcí nedělal. Já jsem jako externista dělal mistrovství světa v hokeji v roce 1972 a to se hrálo odpoledne, takže já jsem to stíhal. Ale jinak jsem si vyměňoval hodiny s kolegy, když jsem potřeboval natáčet. Já jsem preferoval televizi před učením... Ale zase jsem to učení nějak moc neflákal. Prostě bylo složité to skloubit.“¹⁰⁶ hodnotí zpětně.

¹⁰⁴ Tamtéž. Str. 15-16

¹⁰⁵ ČERNÝ, Otakar. *Třikrát a dost*. Praha: Dr. Josef Ženka st., 2013. Str. 18

¹⁰⁶ Rozhovor s Otakarem Černým. Příloha č. 1

4.3 Vybrané sportovní události očima Otakara Černého coby novináře

První velkou sportovní událostí, které se Otakar Černý jakožto externí zaměstnanec Hlavní redakce tělovýchovy a motorismu účastnil, bylo Mistrovství světa v ledním hokeji v roce 1972. To probíhalo ve dnech 7. až 22. dubna v Praze, konkrétně v nové hale v *Parku kultury a oddechu Julia Fučíka* (dnes *Výstaviště*). V Československé televizi se kvůli tomuto šampionátu konaly mohutné přípravy, v rámci kterých například ČST koupila a prvně použila barevný přenosový vůz *Marconi*. Ten byl do Československa dovozen z Anglie a pracovníci režie se tak museli učit pracovat se zcela novou technikou. K této skupině patřil i Černý, jelikož po dobu akce působil coby asistent režie.¹⁰⁷ „Hlavním režisérem byl Pavel Pospíšil a s tím jsem už předtím dělal několik dokumentů. On věděl, že jsem docela šikovný a že se v tom hokeji vyznám. To bylo tak... Tehdy – dneska je to už úplně běžné – tehdy bylo poprvé použito titulkovací zařízení, které se jmenovalo *Chiron*¹⁰⁸. No a já mám opravdu dobrou paměť. Takže oni mě na to angažovali s tím, že „No jako budeš se to učit, ale když tak se nic nestane. Případně tam budeš strkat ty napsané titulky a hotovo.“ Já jsem se to naučil za dva dny a pak už jsem to dělal naprosto precizně. Já jsem byl vůbec první, který to používal!“¹⁰⁹ Přitom ještě před začátkem prvních přenosů slovenský odborník Ing. Světlík, který celé zařízení zapojoval a instaloval, Černého varoval: „Pán Černý, tie papiere nezahadzujte. To sa nedá stihnúť naučiť.“¹¹⁰ Až do té doby se totiž místo elektronické grafiky pro zobrazování titulků používaly ručně psané kartičky vkládané do připravených stojanů.

Nezapomenutelnými se však pro Černého staly i cyklistické závody *Tour de Bohemia* konající se v Novém Boru. Těch se totiž jako reportér *Branek – bodů – vteřin* zúčastnil hned šestnáctkrát. „Jezdili jsme do Boru jako domů. Všichni, pišící novináři, reportéři rozhlasu i my, televizáci. ČST odsud vysílala denně reportáže. Ty jsme natočili, v pět byl cíl. Pak fofrem do Prahy do laberek. Vyvolat, sestříhat, napsat a rychle nazpátek. To byl můj úděl. Od středy do neděle. Ta byla volnější – ten den byl vysílán přímý přenos,“ vzpomíná Černý.¹¹¹ „Opravdu velcí novináři té doby – doktor Václav Pacina z *Mladé fronty*, „Birouš“ Jiří Černý z *Československého sportu*, Robert Bakalář ze *Stadionu* – nám skoro bezvýznamným nedávali

¹⁰⁷ ČERNÝ. Otakar. *Tříkrát a dost*. Praha: Dr. Josef Ženka st., 2013. Str. 27

¹⁰⁸ Tento přístroj uměl dát do elektronické paměti čísla, jména, pozice i název státu a všechno to najednou aplikovat jako písemnou informaci na obrazovku. (Tamtéž. Str. 28)

¹⁰⁹ Rozhovor a Otakarem Černým. Příloha č. 1

¹¹⁰ ČERNÝ. Otakar. *Tříkrát a dost*. Praha: Dr. Josef Ženka st., 2013. Str. 28

¹¹¹ ČERNÝ. Otakar. *Brankám bylo padesát aneb Díky táto*. Praha: Česká televize, 2007. Str. 53

znát svou převahu,“ dodává¹¹². I tyto závody navíc přinesly jednu významnou novinku – kameraman Pavel Křížek zde jako první u nás začal jezdit na motorce zády k řidiči, s přímým pohledem na závodníky. „Vymysleli to a udělali s Pepikem Šťastným, cyklistickým rozhodčím a fandou naší redakce. Pepik nejdřív vozil výsledky opravené startovky a pak Pavla, aby byl všude dřív než závodníci. V autě taková pohotovost nebyla možná. Předjeli peloton, Pepik zastavil, Pavel udělal obrázky a jeli dál. A když jim už i tohle bylo málo, vzali starou *Jawu* 250 a začali montovat. Místo zadní, pevně upevněné sedačky přidělali jinou, která se otáčela o 180 stupňů. To stačilo, Pavel se za jízdy otočil a natáčel čelně závodníky z první ruky. Byla to bomba,“¹¹³ popisuje Černý vynalézavost a novátorství některých zaměstnanců televize.

Zvláštností pak byla práce na cyklistickém *Závodě míru mládeže*, který měl start i cíl v Terezíně. Trasa vedla po širokých okresních silnicích i malých cestách, které neznali ani místní rodáci. Termín byl skoro souběžný s hlavním závodem. A právě proto zde nemohla natáčet již výše zmiňovaná sehraná dvojice Šťastný – Křížek. Záběry tak místo *Jawy* musela obstarávat *Volha*. „Ta měla s jízdou do kopce větší problémy než závodníci samotní, a tak velmi často překážela a musela se cyklistům vyhýbat. Jednou jsme spadli do škarpy, podruhé vjeli do pole, potřetí jsme zastavili ve dvoře státního statku. Tak jsme pospíchali, abychom nepřekáželi. Vždycky to nevyšlo,“¹¹⁴ napsal o tehdejších kuriózních pracovních podmínkách Černý.

V roce 1983 se pak dočkal svého prvního zahraničního výjezdu v roli sportovního novináře. Fotbalový klub *Bohemians Praha* totiž pořádal letecký zájezd do Bruselu na semifinále poháru *UEFA* proti místnímu Anderlechtu a volná místa v letadle mohli získat zájemci, čímž se tehdy snížily náklady týmu. Černý dostal od klubového sekretáře Zdeňka Svobody slevu a do Belgie se tak vypravil za 4 tisíce Kč. Tato částka byla za letenku a nocleh. „Právě nocleh byla ta má sleva. Spal jsem na pokoji se dvěma dalšími opravdovými novináři. Oni na postelích, já na nafukovacím lehátku, ve spacáku. Další výhodou bylo, že jsem byl vedený jako asistent komentátora Víta Holubce a během utkání seděl vedle něj,“¹¹⁵ vypráví ve svých pamětech.

O dva roky později, na přelomu dubna a května 1985, se následně v Praze konalo další hokejové mistrovství světa. A Otakar Černý byl opět u toho. Tentokrát však už ne v roli asistenta režie, ale pracoval zde jako reportér. Pavel Pospíšil již nepůsobil jako režisér sám, dělil se o pracovní povinnosti se svým žákem Stanislavem Langerem. A místo osmi

¹¹² Tamtéž. Str. 53

¹¹³ Tamtéž. Str. 56

¹¹⁴ Tamtéž. Str. 92-93

¹¹⁵ ČERNÝ, Otakar. *Třikrát a dost*. Praha: Dr. Josef Ženka st., 2013. Str. 74-75

kameramanů jich bylo zapotřebí jedenáct. „Své reportáže jsem si mohl vybírat, natáčet, stříhat a psát, ale nesměl jsem v nich být vidět a slyšet,“¹¹⁶ vzpomíná Černý na to, jakou daň musel platit za svůj prohrěšek z vojny, kdy podepsal rezoluci na podporu Dubčeka. I přes tuto komplikaci však jezdil natáčet reportáže ze zákulisí mistrovství a udělal i řadu rozhovorů, a to jak s hráči, tak i s československými a zahraničními funkcionáři. Zajímavý zážitek pak měl například z interview s tehdejšími trenérem sovětské reprezentace Viktorem Tichonovem. „Domluvený termín bylo jedno odpoledne v 15:00 u něj na pokoji. Šli jsme tam, dost dlouho před termínem. Liduprázdné, tiché chodby. Na dveřích napsaná čísla, nikoliv jména hráčů. Dveře, kde bydlel Tichonov, byly bez označení úplně. Byli jsme nachystáni, kamera připravená, Tichonov nikde. V 15:15 jsem se osmělil a tiše zaklepal. Ticho. Vtom se naprosto bezzvučně otevřela škvírka chráněná řetízkem. Ozval se hlas s otázkou, co chceme a kdo jsme. Řekli jsme všechno, i to, že nám to vyjednal „*tovaryš*“ velvyslanec. „Da,“ řekl a zavřel. Tak jsme odjeli. Ten rozhovor se nekonal – byly pouze oficiální tiskové konference.“¹¹⁷

Československá televize pak byla i u počátků biatlonu na našem území. Otakar Černý ve své knize vzpomíná například na *Stadion branných sportů Eduard* u Jáchymova a pohodlí, které televiznímu štábu poskytoval: „Startovalo se na rovince, vedle které stál příjemně vytopený domeček a v něm něco jako dnešní VIP salon. Když jsme jím prošli, tak jsme byli v cílové rovince. V zimě, která tam vždy byla, to kvůli ruční kameře, byla zastávka nutná. S přibývajícím mrazem se totiž výrazně zpomaloval její chod, až se zastavila úplně. A pak do tepla prostě musela. Najít teplo na horách bylo vždy velmi složité. Tady ne! [...] Jediný problém byl na střelnici. Když jsme chtěli točit střelce zepředu, museli jsme na svah nad terče, přímo proti puškám, a to se strhl poplach. Málem zastavili závod – „Co vás to napadlo, co když netrefí terč, ale vás?“ Napadlo, pohled to byl pěkný, ve světě nevidaný. U nás ovšem také ne. Než jsme stačili spustit kameru, už nás vyhnali. A to byl kameraman Jiří Seifert dobře pojištěný.“¹¹⁸

Výše zmíněné události jsou ovšem jen velmi stručným výběrem. Otakar Černý totiž během své kariéry sportovního reportéra natáčel příspěvky i z celé řady jiných vrcholných, ligových a podobných akcí. Ve výčtu tak chybí například cyklokros, tenis (*Davis Cupy* i *Fed Cupy*), spartakiády, univerziáda či sportovní dokumenty. Cílem této kapitoly však nebylo vyjmenovat veškeré zajímavé pracovní zážitky Otakara Černého. Záměrem bylo zejména informovat o tehdejší pracovním prostředí, kolektivu zaměstnanců, atmosféře a televizní technice, a to

¹¹⁶ ČERNÝ, Otakar. *Brankám bylo padesát aneb Díky táto*. Praha: Česká televize, 2007. Str. 79

¹¹⁷ Tamtéž. Str. 84

¹¹⁸ Tamtéž. Str. 117

vše prostřednictvím právě vyjmenovaných vzpomínek. Kapitola by tím tedy měla rozšířit i již existující faktografickou základnu.

4.4 Vliv komunismu

Otakar Černý musel v rámci své práce pro Hlavní redakci tělovýchovy a motorismu Praha překonávat v průběhu let několik překážek souvisejících s podepsáním rezoluce na podporu slovenského politika Alexandra Dubčeka v roce 1968. Prvním incidentem korelujícím s tímto skutkem bylo propuštění a opětovné přijetí v roce 1971. Ani poté však Černý nemohl pracovat zcela běžným způsobem. S tím souvisí i slova Milouše Jakeše, díky kterému se nakonec Černému podařilo získat zpět alespoň externí úvazek: „Jistě pochopíš, že tě teď vzít do televize nemůžeme. Ale budeš pracovat dál externě, soudruzi si tě pohlídají a za čas tě třeba opravdu přijmou.“¹¹⁹

Tento zmíněný dohled pak pro Černého znamenal především to, že nesměl být na obrazovce viděn, ani slyšen. Reportáže tak natáčel „inkognito“ - vždy položil otázku, která byla později ustřížena. V záběru pak byla vidět jen jeho ruka s mikrofonem. A to je na první pohled v rozporu s již uvedenou Černého ambicí stát se slavným. „No s tím jsem se smířil. To mi nevadilo. Ale já jsem v tom sportovním prostředí, protože jsem dělal hodně a pořád, měl svoje postavení, i když jsem nebyl slyšet ani vidět. Mě všichni znali – sportovci, trenéři, funkcionáři. Já jsem dělal pořád, dělal jsem každý den reportáž a všechno možné. *Davis Cupy* a tak dál. Já jsem takový typ člověka, že jsem empatický a že si rád povídám s lidmi, nedělám machra. Takže to sportovní prostředí mě znalo a uznávalo. Oni dobře věděli, kdo je Ota Černý. A to mi stačilo.“¹²⁰

Kontrola ze strany Komunistické strany Československa se ale pochopitelně dotýkala celé redakce. Příkladem budiž Mistrovství světa v ledním hokeji 1972 v Praze. O tom už sice pojednávala i předchozí kapitola, v souvislosti s tématem komunismu je však vhodné zmínit ho i zde. Otakar Černý během tohoto šampionátu působil na pozici asistenta režie a musel se proto učit zacházet s novou televizní technikou. V náročné situaci se ale nacházeli i ostatní členové tehdejšího týmu, šéfredaktor Karel Mikyska totiž proškolil veškeré důležité profese. „Režisér a kameramani nesměli zobrazovat a ukazovat prostřihy do diváků. Co kdyby, vždyť byly jen necelé čtyři roky od srpnové okupace. Co kdyby se v hledišti objevily plakáty či skupiny lidí, které by oslavovaly „*kontrarevoluční*“ hrdiny roku 1968 či urážely „*osvoboditele*“. Komentátoři Luděk Brábník, Vladimír Vácha a Rudolf Gallo měli jasné instrukce, kdy a jak se mají radovat. Všichni tři byli slušní a radovali se, jak chtěli. Nebyli zbabělí. Nad vším dohlížela předsedkyně KSČ v ČST, stokilová soudružka, která vždy po posledním utkání všechno

¹¹⁹ ČERNÝ, Otakar. *Třikrát a dost*. Praha: Dr. Josef Ženka st., 2013. Str. 38

¹²⁰ Rozhovor s Otakarem Černým. Příloha č. 1

hodnotila. Ne hru, ta ji nezajímala, ale dodržování pokynů. Nic nepřehlédla, byla bdělá. Nic nepodcenila,“¹²¹ popisuje Černý další ze svých příhod s Libuší Davidovou, ženou, kvůli které byl v roce 1971 propuštěn.

„Absurdní schizofrenie dosáhla vrcholu před utkáním NSR – Švýcarsko. Utkání hokejové skoro bezcenné. Jinak ovšem velmi živé. Do haly proudily davy veselých, pestře oblečených fandů obou soupeřů. Všichni skandovali německy svá bojová hesla, navzájem se hecovali. Prostě normální atmosféra, kterou i my teď zažíváme na všech utkáních doma i v cizině. Jenže tenkrát to bylo jiné. Do klubu se vřítela zpocená a zadýchaná Twiggy, tak se říkalo oné poněkud tělnaté předsedkyni, s vyděšeným zrakem a výkřikem: „Už to začalo.“ Následoval pokyn nevysílat zvuk z hlediště, marné byly tiché připomínky, že to je normální, neškodné fandění. A tak svět viděl němý hokej, v kterém se tribuny bavily sledováním „bitvy“ o poslední místo.“¹²².

Nicméně je nutné konstatovat, že komunistický režim chápal sport instrumentálně, byl pro něj vždy nositelem pouze takových hodnot, které se mu sám snažil vštípit. A jelikož sportovní žurnalistika nemusela nevyhnutelně reagovat na výzvu společenských rozporů, mohla v komunistickém Československu setrvat v pozici nejméně kontrolovaného novinářského žánru a díky profesní kvalitě většiny redaktorů se tak i mohla vyhnout svému většímu úpadku. I celkovou profesionalitu Hlavní redakce tělovýchovy a motorismu se proto podařilo udržet na vysoké úrovni.¹²³

Podle Petra Vichnara, dlouholetého zaměstnance Československé a později i České televize, tak například základní principy práce dnes vypadají stejně jako před rokem 1989. „Konkrétně my komentátoři a redaktori se zabýváme moderováním, komentováním, vytváříme šoty pro zpravodajství, taky děláme reportáže. Dramaturgujeme některé pořady. Někdo se věnuje editorské práci. Takže ten základní princip v práci se nezměnil. Té práce je ale daleko víc, protože se vysílá více pořadů. [...] Samozřejmě ale před rokem 1989 jsme žili v trochu jiné společnosti, nebyla tolik svobodná. Nebyly takové možnosti. Ani technické,“¹²⁴ konstatuje.

¹²¹ ČERNÝ, Otakar. *Tříkrát a dost*. Praha: Dr. Josef Ženka st., 2013. Str. 28

¹²² ČERNÝ, Otakar. *Brankám bylo padesát aneb Díky táto*. Praha: Česká televize, 2007. Str. 49

¹²³ RYBÁŘ, Pavel. *Nedávná historie české sportovní žurnalistiky pohledem bývalých členů Klubu sportovních novinářů*. Praha: Univerzita Karlova, Fakulta humanitních studií, Pracoviště Orální historie-Soudobé dějiny, 2017. Diplomová práce. Str. 57-58

¹²⁴ Rozhovor s Petrem Vichnarem. Příloha č. 3

4.5 Otakar Černý v Redakci domácího zpravodajství

Po Sametové revoluci a pádu komunismu v roce 1989 došlo v Československé televizi k celé řadě změn. V Hlavní redakci tělovýchovy a motorismu však k jedné došlo již na počátku revolučního roku, a to když 2. ledna začal působit na pozici šéfredaktora Štěpán Škorpil, který ve funkci nahradil Karla Mikysku. A právě Škorpil sehrál významnou roli při odchodu Otakara Černého ze sportovní redakce. Černý se totiž opět po letech ucházel o místo interního zaměstnance. „Škorpil byl můj kamarád - nebo se alespoň jevil jako kamarád - tak jsem se mu nabídl. A on mi to slíbil a nesplnil. [...] A já jsem byl tehdy rozhodnutý jít do televize za každou cenu. A protože už jsem tehdy měl docela renomé jako reportér, tak mě tehdy Petr Krul – šéfredaktor zpravodajství – okamžitě přijal jako reportéra do politického zpravodajství. A tam jsem se chytil a byl jsem spokojený,“¹²⁵ vysvětluje Černý, proč změnil pracoviště.

Od 1. února 1990 tedy byl řádným zaměstnancem Československé televize. Mít dva pracovní úvazky už proto nebylo možné. „Ve škole jsem se důstojně rozloučil. Nebylo to lehké loučení, měli jsme slušné, profesionální vztahy. Ani revoluce je moc nepocuchala, určitě proto, že i před ní nebylo znát, kdo je členem KSČ a kdo ne, což mnohde nebylo samozřejmé. [...] Nebyla to legrace, v sedmačtyřiceti letech všechno změnit nebyla fakt žádná legrace. Z jistého, teplého a svým způsobem pohodlného zaměstnání, které jsem snadno dosáhl volnou chůzí, to byl skok do rizika.“¹²⁶

I Redakce domácího zpravodajství v té době navíc procházela výraznou proměnou, zásadně se tak měnilo personální složení. „Jako první odešli estébáci, pak odešli vysocí komunisté. Nastoupili rehabilitovaní redaktori, které vyhodili v roce 1968, jenomže ti vůbec nevěděli, o co jde. To byli slušní lidé, jenomže odešli, když byl film. A vraceli se do elektronické televize a vůbec nevěděli, o co jde, vůbec tomu nerozuměli. Čili oni za chvíli taky všichni odešli. No a nabrali jsme nové. Objevil se Špaček, Severa, Klíma, Bubílková, Tachecí. Takže jsme nabrali nové redaktory a celé se to změnilo. Charakter se změnil. Byla to revoluční televize.“¹²⁷

Záměna sportovní redakce za domácí zpravodajství však pro Černého „revoluční“ změnu neznamenala. Jeho přechod do nového prostředí tak proběhl bezproblémově. „Já jsem byl přijatý jako reportér. A když umíte napsat reportáž, tak ji uděláte o všem. A já psát umím, takže jsem jenom změnil téma. Skladba byla pořád stejná, takže to nebyla žádná velká změna. Já jsem

¹²⁵ Rozhovor s Otakarem Černým. Příloha č. 1

¹²⁶ ČERNÝ, Otakar. *Třikrát a dost*. Praha: Dr. Josef Ženka st., 2013. Str. 125

¹²⁷ Rozhovor s Otakarem Černým. Příloha č. 1

to dělal dlouho, byl jsem následně i vedoucím domácí redakce. A jako manažer jsem se zabydlel taky velmi snadno,¹²⁸ ohodnotil. S jedním rozdílem se ale Černý přeci jen vypořádat musel – po odchodu z kladenského učiliště se mu totiž snížil příjem. V prvních měsících na novém místě proto vypomáhal i mimo svou reportérskou pozici a fungoval jako tzv. „*helfr*“. „No to bylo chvílku. Chvilku! Když jsem ještě dělal reportéra, asi tři měsíce. A sranda to byla. To bylo proto, že tehdy byl základní plat a všechno navíc byly takzvané „*dlaňovky*“. Já jsem měl plat nevím kolik. A tyhle ty „*helfry*“ jsem měl placené zvlášť. No a musel jsem živit rodinu a finančně jsem šel hodně dolů. Hodně dolů. To byla docela bomba. Měl jsem výplatu o třídu níže. Takže jsem pak byl neustále v práci, dělal jsem všechno možné, abych to kompenzoval. [...] Dělal jsem to jen kvůli penězům. Kdybych nechtěl, tak jsem nemusel. Ale to byla bezvadná věc. On tam pracoval třeba i Oldřich Vejvoda, slavný zahraniční komentátor, který projel celý svět. No a ten to dělal se mnou. Ale ten to tedy dělal z politických důvodů, měl to jako zaměstnání,“ vzpomíná Černý.¹²⁹

Jak již ale bylo naznačeno, Černý se nakonec v rámci hierarchie redakce posunul výše, a to dokonce až na post vedoucího domácí sekce. Došlo k tomu po prvních svobodných volbách, kdy se v redakci zpravodajství opět začaly poměry výrazně měnit. A důvody pro zvolení právě Černého přitom dle jeho vlastních slov byly prosté: „To proběhlo tak, že jsem to uměl. A byl jsem kádrově neposkvrněný, u lustrace jsem prošel bez problémů. No ale prvotní bylo, že jsem to uměl. Až druhé bylo, že jsem byl kádrově čistý. No a taky jsem byl přísný člověk, takže byla záruka, že to povedu přísně a dobře.“¹³⁰ Jeho pohled na vedení redakce pak byl ale vcelku svérázný, sám se totiž jako nadřízený neviděl. „Já jsem nikdy neměl podřízené. Já jsem měl vždycky kolegy! No a nepovažoval jsem to jako něco, že bych byl velký boss. Já jsem byl coach, ne boss. Já jsem byl coach, který to řídil. A asi dobře, protože jsem neměl žádný konflikt – ani s vedením, ani s kolegy. Já si myslím, že jsem byl dobrý manažer,“ dodává.¹³¹ Práce v Redakci domácího zpravodajství se mu tedy zalíbila. Odloučení od sportu proto bylo bezbolestné. „Já jsem ho jako divák sledoval pořád. Ale měl jsem tehdy přímá zaměstnání. Na dobrém postu. Takže já jsem byl velmi spokojený. To mě ani nenapadlo... se tam vrátit.“¹³²

¹²⁸ Tamtéž

¹²⁹ Tamtéž

¹³⁰ Tamtéž

¹³¹ Tamtéž

¹³² Tamtéž

4.6 Diskuzní pořady a politická žurnalistika

Politické změny kromě personálního složení ovlivnily ale i programovou skladbu Československé televize. Vznikaly proto zcela nové pořady. Jedním z nich byl i vůbec první diskuzní pořad s názvem *Co týden dal*. A moderováním této novinky byl spolu s Jozefem Hübelem pověřen právě Otakar Černý. „My jsme dostali zadání od pana Krula, který nám řekl: „Kluci, buďte klidní. To uděláte dvě neděle, pak to skončí. Protože kdo by se na to koukal... v poledne.“ A ono to trvalo osm let!“,“ vzpomíná Černý na začátky své moderátorské dráhy.¹³³

„Mali sme obavu, či tam vôbec niekto príde, do tej relácie. A ako sa tie jednotlivé diely rozbehli, získalo si to obrovskú popularitu medzi divákmi a nám sa respondenti, hostia, začali sami hlásiť“,¹³⁴ řekl o vzniku pořadu Jozef Hübel. „My sme sa vždy zišli v nedeľu asi okolo desiatej. Mali sme to rozdelené asi tak, že sme si prešli hlavné témy uplynulého týždňa, vytipovali sme si vždy štyri päť tém, niekedy aj šesť, to sme boli veľkí optimisti. A rozdelili sme si tie témy, kto sa ktorej bude venovať. Ale prakticky nikdy sme to nedodržali, pretože z toho scenára vždy zaznela len tá prvá otázka. A to ostatné bola absolútna improvizácia“,¹³⁵ dodal k organizaci pořadu. „My sme boli samorasti. My sme sa neinšpirovali ničím, pretože ja som nič podobné dovtedy nevidel. Na Slovensku sme mali možnosť v tom čase sledovať rakúsku televíziu Ö3, a tam bol takzvaný *Klub Zwei*, kde chodili takéto debaty, ale kde bol iba jeden moderátor a boli dvaja, dajme tomu traja hostia.“¹³⁶

V roce 1992 však byl do čela Redakce zpravodajství zvolen Martin Vadas, jeho zástupcem se pak stal Jan Dobrovský. A spolu s nimi přišly další změny. Po boku Otakara Černého se proto nově začala v roli moderátorky objevovat Zuzana Bubílková. „Znal jsem ji z rozhlasového pořadu *Pozor, zákruta!* Znal jsem ji jako brilantní zpravodajskou novinářku. [...] Prosazením Zuzany do *Co týden dal* pořad velmi přitvrdil a ještě více se profiloval jako výrazná televizní publicistika“,¹³⁷ vzpomíná Černý na příchod nové kolegyně.

V roce 1993 pak ale tento federální pořad vcelku logicky skončil. Místo něj začala Česká televize vysílat inovaci nesoucí název *Debata*. „Jak to bylo přesně dál, už si nepamatuji, moc mě to nezajímalo. Byl jsem po *Co týden dal* dost unavený a neměl jsem velké ambice v podobném pořadu pokračovat. Myslím si, že ani rozhodující management České televize

¹³³ Tamtéž

¹³⁴ *Abeceda ČT: C – Co týden dal*. Česká televize [online]. [cit. 02. 04. 2018]. Dostupné z:

<http://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/10525257607-abeceda-ct/213452801300003/obsah/240438-co-tyden-dal>

¹³⁵ Tamtéž

¹³⁶ Tamtéž

¹³⁷ ČERNÝ, Otakar. *Třikrát a dost*. Praha: Dr. Josef Ženka st., 2013. Str. 159

neměl velký, pokud vůbec nějaký, zájem o mou moderátorskou práci. Změna přišla z lidu – někteří kolegové byli přesvědčeni, že malou sledovanost může změnit pouze výměna moderátorů. Lid navrhl dvojici Martin Chalupský – Otakar Černý,¹³⁸ vysvětluje, proč pokračoval v roli moderátora i po zániku Československé televize. „Martin byl fajnový šéf, charakterní, přímý kluk, s kterým bylo radost pracovat v jakékoliv pozici. A ke všemu to byl první oficiální Čech, který se mnou diskuzní pořady vedl. Ačkoliv šéf, od přípravy až k poslednímu slovu, nedal to najevo. Příprava byla festivalem nápadů, náš společný výběr a konečné libreto. Jistě, ani s Martinem jsme nedokázali všechno domluvené odehrát, ale to hlavní vždycky. Když to dneska sečtu, výsledkem je skvělý pocit z parádní práce.“¹³⁹

Svůj moderátorský styl pak Otakar Černý zpětně hodnotí takto: „Vždycky jsem se při moderování snažil být nad věcí, obvykle se ptát a neříkat své názory, nedělat politiku. Už i proto, že jsem ji neuměl, stejně jako většina občanů naší republiky a možná i světa. A proto jsem se za občana rád ptal. Byla to má služba veřejnosti. Bylo to naplnění mé zásady, kterou jsem měl celou dobu práce v Československé i České televizi. Občan – divák je naše jeho veličenstvo, náš sponzor a naší povinností je odevzdávat kvalitní práci. Další pomůckou pro vedení diskuzních pořadů jsem si vzal ze sportu. Tam je nejlepší rozhodčí ten, který není moc vidět.“¹⁴⁰ Když se však má porovnat s dnešními moderátory, nepohlíží na své tehdejší působení příliš sebevědomě. „Dneska když vidím Vaška Moravce¹⁴¹, tak to je o něčem jiném. Já jsem byl nadšený amatér. Já jsem to dělal srdcem,“¹⁴² dodává.

Nakonec toto moderátorské období skončilo v roce 1998, když byl z funkce generálního ředitele České televize odvolán Ivo Mathé. Černý úplně opustil televizi a nastoupil do deníku *Svobodné slovo*¹⁴³. „Já jsem nastoupil jako komentátor. A komentátor v novinách – to je báječné zaměstnání! To neděláte nic! Já jsem se ráno probudil, podíval jsem se na strop, něco mě napadlo, tak jsem to napsal a měl jsem po šichtě. Já jsem takhle pracoval hodinu denně. Pak jsem chodil po hospodách, no úžasné. Být komentátorem ve *Svobodném slově* – to bylo prostě úžasné. Ale hrozná otrava. Já nepochopím, jak se tímto může člověk živit celý život,“¹⁴⁴ vypráví

¹³⁸ Tamtéž. Str. 191-192

¹³⁹ Tamtéž. Str. 192

¹⁴⁰ Tamtéž. Str. 196

¹⁴¹ Václav Moravec je moderátorem České televize. Veřejnost ho zná hlavně z pořadu *Otázky Václava Moravce*. Více na: <http://www.ceskatelevize.cz/lide/vaclav-moravec/>

¹⁴² Rozhovor s Otakarem Černým. Příloha č. 1

¹⁴³ Deník *Svobodné slovo* byl ústředním periodikem Československé strany socialistické. Jeho předchůdce *České slovo* začal vycházet již v roce 1907. V roce 1997 se změnil název na *Slovo* a v roce 1998 pak byl deník prodán vydavateli *Zemských novin*. Více na: <http://katalog.fsv.cuni.cz/DigitalniKnihovna/>

¹⁴⁴ Rozhovor s Otakarem Černým. Příloha č. 1

o svém zdejší působení. *Slovo*, jak zněl později oficiální název novin, se však nakonec spojilo se *Zemskými novinami*. Otakar Černý tedy opět změnil působiště. To už ale podle jeho slov moc velká změna nebyla: „To bylo stejné! No ale newsroom, newsroom – to bylo něco příšerného. Sedělo nás šedesát v jedné místnosti. Když zazvonil telefon, tak všichni poslouchali, s kým mluvím. Já jsem třeba často mluvil s premiérem. No a všichni mě poslouchali, všichni mi záviděli a neměli mě rádi. Ale já je taky ne. Mně teda byli lhostejní, ale oni mě neměli rádi. Oni na mě i donášeli. Ale tak na schovávanou to bylo dobré, dva roky jsem se tam schovával za slušné peníze. Tak to šlo.“¹⁴⁵

Potom však Černý dostal zcela novou pracovní nabídku. A z komentátora se tak v roce 2000 stal rázem tiskovým mluvčím. „To byla báječná věc! To byla báječná pozice, to jsem dělal na Ministerstvu zdravotnictví u pana profesora Fišera. A to byly dva a půl roku krásného života. [...] Pořád jsem mluvil a pořád jsem dělal to stejné. Na ministerstvu to je tak, že dostanete otázku, zadáte ji – tam je na každou věc odbor – čili já jsem dostal otázku a předal to odboru. Ten to tři dny zpracovával, nevím proč. Pak mi to dali a já jsem to po třech dnech řekl. Já jsem se tím bavil, to byla velká sranda – ty odbory – to je flákárna,“¹⁴⁶ popisuje Černý své zkušenosti z Ministerstva zdravotnictví. „Samotná práce mluvčího začínala v osm ranním brífinkem, většinou jen ve dvou. Pak porady, přijetí návštěv, tiskové konference buď u nás, nebo v jiných zdravotnických zařízeních, kam jsem chodil pomáhat organizovat je či řídit. To byla zajímavá práce,“¹⁴⁷ vzpomíná.

¹⁴⁵ Tamtéž

¹⁴⁶ Tamtéž

¹⁴⁷ ČERNÝ, Otakar. *Třikrát a dost*. Praha: Dr. Josef Ženka st., 2013. Str. 225

4.7 Návrat ke sportu

Na přelomu března a dubna roku 2002 však vyhlásila Česká televize výběrové řízení na pozici šéfredaktora Redakce sportu. A Otakar Černý absolvoval tento konkurz úspěšně. Po ukončení spolupráce s profesorem Fišerem proto odmítnul nabídku od tehdejšího ministra práce a sociálních věcí Zdeňka Škromacha a rozhodl se pro návrat do televize. Tento krok se ale ukázal jako nelehký, neboť atmosféra v redakci nebyla ideální. „Odcházející vedení se do mě pustilo hodně razantně. Nejdřív nechali prověřit mé lustrační osvědčení a jezdili si mě soukromě lustrvat do všech možných archivů. Pak nastoupilo několik novinářů, kteří mě nazývali tu trafikantem, tu sluhou politických stran. Dávali mi dva roky, pak že všichni poznají, jak jsem neschopný,“¹⁴⁸ popisuje nepříjemnou situaci Černý ve svých pamětech.

Ani v redakci samé ale nebyla reakce o moc příznivější. Černý se tak coby nově jmenovaný šéfredaktor musel vypořádávat hned s několika obtížemi. „To přijetí nebylo jednoduché. Protože já jsem tehdy střídal velmi oblíbeného Bosáka a v redakci byla nedůvěra. [...] No, máte za sebou politické krytí, bůhví, co se po vás bude chtít, kam vás budou tlačit – to jednak. No a druhá věc byla, že mě tehdejší vedení nutilo, abych propustil Zárubu, Bosáka – tyhle ty lidi. A já jsem věděl, že by to byla moje sebevražda. Jednak by to šlo dolů kvalitou a jednak by to bylo tak, že by mě ti kluci, co tam byli, nenáviděli.“¹⁴⁹ Proto si následně Černý u vedení prosadil, aby nemuselo k žádným takovýmto personálním změnám dojít. „Bosáka jsem dál zaměstnával, než abych ho propustil. No a trvalo to chvíli, než pochopili, že jsem pořád jeden z nich – sporták.“¹⁵⁰

Nejistota mezi členy redakce ale měla i jinou příčinu – Černý ve svém konkurzním návrhu totiž psal o personálním a ekonomickém auditu. Jak ale později vysvětlil, k obavám redaktorů neměli důvod. „Psal jsem o auditu jako o šanci redakci otevřít novým, mladým lidem. Personální audit redaktorů měl za cíl navýšit jejich počet, nikoliv snížit či vyměnit. Zmenšit už tak malou skupinu – já jsem tomu říkal hlouček – by znamenalo likvidaci mnoha pořadů, snížení počtu přenosů, prostě znehodnotit celé vysílání.“¹⁵¹

Komplikace se pak ale nevyhnuly vztahu Černého s již zmíněným Jaromírem Bosákem, který byl v čele Redakce sportu od 15. února 2000. „My jsme se znali už před tím, dělali jsme spolu léta externě. A já jsem ho z té práce nevyšťípal. On měl svoje problémy, které já jsem

¹⁴⁸ Tamtéž. Str. 229

¹⁴⁹ Rozhovor s Otakarem Černým. Příloha č. 1

¹⁵⁰ Tamtéž

¹⁵¹ ČERNÝ, Otakar. *Třikrát a dost*. Praha: Dr. Josef Ženka st., 2013. Str. 230

neřešil, kvůli kterým ho vedení televize z té funkce sesadilo. A já jsem se k němu zachoval až moc slušně. Já jsem mu nechal – a dneska mi to všichni vyčítají – nechal jsem mu plat šéfredaktora. Měl pořád stejný plat. A nechal jsem mu taky naprostou pracovní volnost. Čili on vůbec nechodil do práce. Do dneška mi to vyčítají! On do dneška nechodí. On toho zneužil. On nechodil prostě do práce, chodil jenom komentovat fotbaly a golfy, jinak do té práce vůbec nechodil. Ani neměl kancelář. A nemá v redakci stůl. A já jsem to toleroval, protože mi bylo blbě se na něj vytahovat. Jednak jsem se trochu bál reakce publika, protože oni ho lidé mají rádi. A jít do konfliktu s Bosákem byla kravina. On komentátor byl dobrý. A že to flákal... No, tak to flákal,¹⁵² popsal situaci Černý ze svého úhlu pohledu.

Bosák se pak ke střídání postů vyjádřil takto: „Ke změně došlo proto, že jsem se nehodil jako šéfredaktor tehdejšímu řediteli Balvínovi, jelikož jsem odmítl podepisovat smlouvy výhodné pro jeho přátele. Ota vyhrál předem domluvený konkurz. Ale vzhledem k tomu, že jsem na této pozici nijak nelpěl, neutrpěl jsem žádný duševní otřes. Upřímně, sedět na poradách, to není práce pro mě. Raději se věnuji komentování. [...] Po jeho příchodu jsme si domluvili režim naší spolupráce a oba jsme ho dodržovali. Ota televizi rozumí, někdy je příliš prchlivý, má respekt k autoritám, jeho doména je zpravodajství.“¹⁵³

Několik zajímavých informací pak přinesl finanční audit navržený Černým již při konkurzu. Odhalil třeba nedostatečné ohodnocení redaktorské práce. Řešení tohoto problému se následně stalo pro Černého prioritou. „Tohle napravit, to byl můj hlavní úkol. Trochu se to povedlo navýšením z fondu České televize, hodně jsme si pomohli sami. Odchodem dvou vedoucích pracovníků se uvolnily slušné peníze pro rozdělení mezi ty nejvíc potřebné. To vyšlo a hodně mi to pomohlo, potvrdilo to mou nataženou ruku,¹⁵⁴ vysvětlil Černý. Audit týkající se hospodaření pak sice celkově byl v pořádku, nicméně i tak odkryl několik nesrovnalostí. A nový šéfredaktor se proto musel vypořádávat ještě s několika překážkami. „Narazil jsem na výrazný nepořádek v některých smlouvách o výrobě u najímaných společností. Vyřešit to nešlo. Tehdejší kontrolní oddělení ČT bylo před rozpuštěním, ve stejné pozici byli i generální ředitel Jiří Balvín a ředitel zpravodajství Zbyněk Honys. Chyběl čas. A tak to celé vyhnulo. To až tak nemrzelo. Peníze už stejně nešlo vrátit a s podezřelými skupinami jsem ihned ukončil spolupráci,¹⁵⁵ popsal Černý, jaké další problémy musel po svém zvolení řešit.

¹⁵² Rozhovor s Otakarem Černým. Příloha č. 1

¹⁵³ Rozhovor s Jaromírem Bosákem. Příloha č. 2

¹⁵⁴ ČERNÝ, Otakar. *Třikrát a dost*. Praha: Dr. Josef Ženka st., 2013. Str. 231

¹⁵⁵ Tamtéž. Str. 231

Stav redakce byl navíc v porovnání s předrevoluční érou zcela odlišný. Černý se tudíž musel přizpůsobovat naprosto rozdílnému chodu celého pracoviště i nové organizační struktuře. „Před revolucí tam bylo 15 lidí. A já jsem šéfoval 20 nebo i 50 interním redaktorům. A 300 externím redaktorům a dalším zaměstnancům – kameramani, zvukaři... Najednou to byla fabrika. To byla normální výrobní hala! Takže už to bylo úplně o něčem jiném. A já jsem taky hodně pravomocí delegoval na některé kolegy. Ale už to bylo úplně o něčem jiném. Možná bylo dobře, že jsem tam v době po revoluci nebyl. Protože jsem přišel do situace, kdy už bylo všechno vyřešené. Komentátoři byli vyřešení, byli tam noví lidé... Teda my jsme potom ještě přibráli další, to je pravda. Ale proběhlo to dobře,“¹⁵⁶ vysvětlil. Zmíněné přerozdělování pravomocí pak spočívalo zejména v zavedení čtyř pracovních týmů – prvním byl „*tým hokej*“ vedený Robertem Zárubou, následoval „*tým fotbal*“ v gesci Pavla Čapka, dále „*tým míčové hry*“ v čele s Jiřím Rejmanem a konečně také „*tým atakdale*“, který vedl Marek Svačina.¹⁵⁷

Redaktoři a komentátoři si pak pod taktovkou Černého museli zvykat na několik nových pravidel. Jedním z nich byl například zákaz tykání v rozhovorech. Dále také museli dbát na své oblečení a vystupovat bez servility a familiárnosti, důraz byl tedy kladen na jejich celkové vystupování. Další inovací bylo zavedení pravidelných porad mezi vedením pražské redakce a redakcemi v Brně a Ostravě. „Scházeli jsme se jednou měsíčně a střídali místa setkání. Bylo to hodně důležité, už jsme na sebe nemohli anonymně svádět občasné chyby. Naopak jsme navázali hodně loajální vztahy,“¹⁵⁸ zdůvodnil Černý zavedení těchto schůzek.

Kromě setkávání se se zaměstnanci televize však post šéfredaktora zahrnoval i jednání s agenty a agenturami. „Přicházeli pánové, kteří o sportu neměli ani páru. Jejich hlavní zájem bylo sport ždímat. Byli voňaví, oblečení do kvalitních obleků, přinášeli s sebou notebooky s graficky krásně vypracovanými plány, jak prodat své sporty do vysílání ČT,“¹⁵⁹ popsal tyto zkušenosti Černý. Sám ale rovněž dodal, že se těmto setkáním snažil vyhýbat, jak jen to bylo možné. „Jednal jsem pouze s předsedy svazů. A tím jsem byl krytý - ti mi žádné peníze nabídnout nemohli, protože je neměli.“¹⁶⁰

¹⁵⁶ Rozhovor s Otakarem Černým. Příloha č. 1

¹⁵⁷ ČERNÝ, Otakar. *Třikrát a dost*. Praha: Dr. Josef Ženka st., 2013. Str. 239-242

¹⁵⁸ Tamtéž. Str. 234

¹⁵⁹ Tamtéž. Str. 234

¹⁶⁰ Rozhovor s Otakarem Černým. Příloha č. 1

5. ČT4 Sport

V září roku 2005 pak díky myšlence Otakara Černého vedení České televize rozhodlo o vytvoření specializovaného sportovního programu s názvem ČT4 Sport (dnes ČT Sport) a následně 5. prosince téhož roku požádalo Český telekomunikační úřad o vyhrazení kmitočtů pro nově připravovaný kanál.¹⁶¹ Samotná idea se však zrodila mnohem dříve, Černý ji totiž prezentoval již při konkurzu na místo šéfredaktora. „No tak já jsem musel tu komisi něčím oslnit. Musel jsem něco vymyslet. Takže jsem vymyslel program ČT Sport. Moje žena dlouho pracovala a žila ve Francii a já jsem tam viděl jejich sportovní kanály. Tak jsem jenom plácnul, že to uděláme taky. A ono to vyšlo,“¹⁶² vysvětlil zrod přelomového nápadu.

Termín spuštění celého projektu pak byl ale velmi ambiciózní. Černý přislíbil tehdejšímu řediteli ČT Janečkovi, že vše stihne zorganizovat na začátek olympijských her 2006 v Turíně. A ty začínaly už 10. února. Mezi mnohými zaměstnanci televize proto panovala skepse ohledně realizovatelnosti celého plánu.¹⁶³ Černý ale sestavil organizační tým a spustil přípravy. Sestava této pracovní skupiny však nebyla příliš početná – programová dramaturgyně Redakce sportu Anna Tulisová, ekonomka Květa Uhrová, redaktoři Michal Dusík a Vladimír Drbohlav a vedoucí výroby Ivona Bartók. To bylo vše. Robert Záruba pak byl pověřen přichystáním programu olympijského vysílání. Nově však již pro dva programy – pro ČT2 i ČT4 Sport.¹⁶⁴

Zásadní součástí projektu pochopitelně bylo nasmlouvání přímých přenosů a záznamů. V redakci však panovaly obavy, co se vlastně na nově spuštěném programu bude vysílat. „Tak jsme koupili golf. Hodily se nám už zdomácnělé tenisové poháry, začali jsme jednat i o přenosech z velkých turnajů Wimbledonu, French Open. Pro začátek. Tady zapracoval Vladimír Drbohlav, který díky dlouholeté praxi s kvalitními kontakty zjistil, že jediný finančně dostupný je právě Wimbledon. Začal jednat, stejně jako o golfu, biatlonu, lyžařských závodech. Já jsem přišel s rozšířením o veřejnoprávní témata. Vznikly pořady *Sport v regionech*, *Sport proti drogám*, *Požární sport* a pár dalších drobných magazínů, které časem zanikly,“¹⁶⁵ popsal Černý, jak probíhal zrod nového vysílacího schématu. A i když první dva roky ještě program nevysílal kompletních 24 hodin, bylo potřeba naplnit každodenně minimálně 16 hodin vysílání. Dále proto televize musela rozšířit jednání i s představiteli menších sportů. Program tedy

¹⁶¹ *Výroční zpráva o činnosti České televize v roce 2005*. Praha: Česká televize, 2006. Str. 37

¹⁶² Rozhovor s Otakarem Černým. Příloha č. 1

¹⁶³ Tamtéž

¹⁶⁴ ČERNÝ, Otakar. *Třikrát a dost*. Praha: Dr. Josef Ženka st., 2013. Str. 243

¹⁶⁵ Tamtéž. Str. 243

začínal dostávat jasné obrysy – vysílání pro rok 2006 zahrnovalo olympijské hry, mistrovství světa v hokeji a také ve fotbale. Zpravodajství ale zařazeno nebylo, *Branky – body – vteřiny* zůstaly doménou ČT1 a ČT24.

Zlomový okamžik pak nastal 10. února 2006 v osm hodin ráno, když Jakub Bažant a Vojtěch Bernatský seděli ve studiu a zahajovali olympijské vysílání. „Jsou to určitě moc pěkné vzpomínky a určitě jsem rád, že jsem u toho byl takhle na začátku. Opravu si toho cením, na druhou stranu ale důležitější pro ten program nebylo to spuštění, to bylo samozřejmě také důležité, ale pak dál pilovat, vylepšovat, nacházet další formáty,“¹⁶⁶ zhodnotil start ČT4 Sport právě Jakub Bažant. Vysílání olympijských her z Turína však bylo na ČT4 Sport ještě víceméně doplňkové. „Hlavní události – hokej, krasobruslení, medailové úspěchy měly premiéry na „*dvojce*“, „*čtyřka*“ dala prostor sportům, které dřív nebylo možné vysílat – třeba saně, boby, curling. A pochopitelně reprízy,“¹⁶⁷ dodal pak k počátkům sportovního kanálu Černý.

Rozšířenost ČT4 Sport navíc zpočátku nebyla velká, možnost sledovat nový kanál měla v roce 2006 celkem osmina českých domácností, konkrétně 14,3 procenta. I přesto se ale ve svém prvním roce kanál podílel na vysílání ČT celkem 6 470,2 hodinami ze 42 zemí. Drtivou většinu přitom představovala vlastní výroba – 5 251,5 hodiny. Z jednotlivých států se ve vysílání nejvíce objevovaly přenosy z USA a Velké Británie, dále pak například z Japonska, Švédska, Francie, Německa, Itálie či Španělska. Nejvíce prostoru pak pochopitelně dostaly sportovní přenosy - bylo jich odvysíláno 3 324,5 hodin. K tomu diváci mohli sledovat 49,5 hodin studiových vstupů, 617,5 hodiny sportovních magazínů a 142,3 hodiny dokumentů. Na zpravodajství připadlo 102,5 hodiny.¹⁶⁸

Množství přenosů a pořadů v následujících letech samozřejmě rostlo, pro Otakara Černého se však z tohoto hlediska stalo klíčovým datum 27. června 2008. Toho dne byl totiž odvysílán první díl jeho diskuzního pořadu *Na slovíčko*.¹⁶⁹ „Na programu ČT4 Sport chyběl živý program, živá beseda. A protože všichni měli moc práce a nikdo to nechtěl dělat, tak jsem to dělal sám,“¹⁷⁰ okomentoval Černý, proč se po letech vrátil k roli moderátora. A nakonec s hosty zasedl ve studiu celkem 263 krát.¹⁷¹

¹⁶⁶ RÍMSKÝ, Prokop. *Historie Redakce sportu České televize v letech 1993-2015*. Praha: Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, 2016. Diplomová práce. Str. 91

¹⁶⁷ ČERNÝ, Otakar. *Tříkrát a dost*. Praha: Dr. Josef Ženka st., 2013. Str. 245

¹⁶⁸ *Výroční zpráva o činnosti České televize v roce 2006*. Praha: Česká televize, 2007. Str. 31

¹⁶⁹ ČERNÝ, Otakar. *Tříkrát a dost*. Praha: Dr. Josef Ženka st., 2013. Str. 256

¹⁷⁰ Rozhovor s Otakarem Černým. Příloha č. 1

¹⁷¹ ČERNÝ, Otakar. *Tříkrát a dost*. Praha: Dr. Josef Ženka st., 2013. Str. 288

Milníkem ve vysílání ČT4 Sport pak ale byl 13. prosinec 2010. Program se totiž od této chvíle stal dostupným pro více než 91,6 % diváků, mohlo ho tedy sledovat více než 9 milionů lidí.¹⁷² „Pro Českou televizi znamenal v oblasti sportovního zpravodajství a především v oblasti přímých přenosů sportovních událostí rok 2010 poslední předstupeň před dokončením úplné emancipace samostatného sportovního programu ČT4. Dosud byla limitem jeho využití z hlediska České televize jeho nedostatečná penetrace, která však v prosinci 2010 přesáhla 90 %, čímž se program ČT4 stal i z hlediska počtu televizních domácností, které ho mají zařazen v programové nabídce, celoplošně dostupným. V posledním čtvrtletí roku 2010 už proto mohla ČT4 vysílat jen s minimálními výjimkami veškeré přímé přenosy, které dříve nabízel divákům program ČT2.“¹⁷³

V roce 2012 následně program změnil název, ČT4 se tak přejmenovala na ČT Sport. V témže roce navíc razantně vzrostla i sledovanost kanálu - meziročně podíl na sledovanosti poskočil téměř o čtvrtinu, a to z 3,57 procenta v roce 2011 na 4,41 procenta v roce 2012. K tomuto úspěchu přispěly zejména Letní olympijské hry v Londýně, Mistrovství Evropy ve fotbale, mistrovství světa v hokeji či finálové přenosy z *Fed Cupu* a *Davis Cupu*.¹⁷⁴

A rok 2013 pak znamenal odcházení. „Odešel Jiří Janeček, ne, nebyl to můj ochránce. [...] S ním odešlo celé vedení, později další veteráni České televize, a já jsem najednou byl sám jako kůl v plotě. Bez kontaktů, bez zázemí. V pozici, kterou jsem měl, to jsou nepřekonatelné handicap. Okolo mě se víc a víc prosazovala generace mladých, jinak střížených manažerů. V České televizi se začal klást velký důraz na sledovanost, o které já si myslím, že je důležitá, ale nikoliv zásadní. Do hlavní role vstoupily peníze. Jistě, bez nich se kvalitní televizní program dělat nedá, ale jejich úloha musí být korigována. Nesmí zasahovat do programové svobody. Odešly mé vzory, jimiž jsem oponoval kritikům mého stáří, volajícím po mém odvolání,“¹⁷⁵ konstatoval Černý, jaká situace v ČT nastala. A proto se rozhodl pro odchod do důchodu.

I když už ale nepůsobí coby šéfredaktor Redakce sportu, televizi přeci jen úplně neopustil. „Dneska dělám takového supervizora. A hlavně píšu a režíruju dokumenty. Masopust, Nedvěd, Koller a tak dál. Čili já jsem vytížený člověk a jsem spokojený. [...] Myslím, že jsem zanechal stopu, která není rozmazaná. Je čitelná. Myslím, že i příkladná. Ale určitě není k zahození!“¹⁷⁶ dodává Otakar Černý. A funkce šéfredaktora Redakce sportu po jeho odchodu zůstala

¹⁷² *Výroční zpráva o činnosti České televize v roce 2010*. Praha: Česká televize, 2011. Str. 61

¹⁷³ Tamtéž. Str. 64

¹⁷⁴ *Výroční zpráva o činnosti České televize v roce 2012*. Praha: Česká televize, 2013. Str. 10

¹⁷⁵ ČERNÝ, Otakar. *Třikrát a dost*. Praha: Dr. Josef Ženka st., 2013. Str. 302

¹⁷⁶ Rozhovor s Otakarem Černým. Příloha č. 1

neobsazena. Práci převzal výkonný ředitel ČT Sport Jiří Ponikelský, který nyní zastává nejvyšší funkci ve sportovní hierarchii České televize.¹⁷⁷

¹⁷⁷ RÍMSKÝ, Prokop. *Historie Redakce sportu České televize v letech 1993-2015*. Praha: Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, 2016. Diplomová práce. Str. 50

6. Pohled kolegů

Otakar Černý během svého mnohaletého působení v Československých a Českých médiích spolupracoval s nespočtem významných osobností. Na každého z kolegů pak bezpochyby působil jinak. Tato kapitola se však pokusí shrnout základní rysy a charakteristiky Černého coby novináře, a to právě z pohledu některých jeho bývalých spolupracovníků.

Například Petr Vichnar, mnohaletý redaktor a moderátor sportovní redakce, vzpomíná na Černého jako na svého rádce v počátcích kariéry: „Jel jsem s ním na zkušenou, podívat se, jak se natáčí šoty do zpravodajství. Tehdy se ještě točilo na film, byl to televizní středověk. A vzpomínám si, že Ota byl svérázný a zároveň velmi otevřený, přívětivý učitel. Takže mi velmi rychle ukázal, v čem spočívá to natáčení. A navíc s ním byla legrace. [...] Měl ohromné charisma. Byl to člověk, který dokázal oddělit nepodstatné od toho podstatného. A to si myslím, že je v novinářině velmi důležité.“¹⁷⁸

Vichnar pak s Černým několik let spolupracoval i ve vedení Redakce sportu. Jako nadřízeného ho pak popisuje takto: „Nebyl to takový ten hodný šéf, který každého hladí po vlasech. Taky sám říkal, že správný otec hladí své děti pouze ve spánku. To byl jeho oblíbený bonmot. A myslím si, že to bylo v pořádku. Protože tak jak byl vyvíjen tlak na něj, tak on musel vyvíjet tlak na své podřízené - protože věděl, že většina lidí má nějakou tendenci k lenošení a k nedokonalému plnění povinností. Musím říct, že za Oty Černého byl v redakci vždycky pořádek. A pravidla, která byla nastavena, se dodržovala. Což si myslím, že je velmi důležité. A tak, jak se někdy dokázal rozčílit a lidi třeba vyhodit, tak stejně uměl i prosvětlit atmosféru svým specifickým humorem a laskavým sarkasmem. On ten Ota totiž trochu klame tělem. Je takový robustní, někdy má velmi ostrý jazyk. Řekl bych, že až zaskočí svým slovníkem. Ale v jádru je to velmi citlivý člověk, člověk s širokým rozhledem. Například miluje divadlo. A je to člověk, který naslouchá lidem. Poslouchá nejen televizní elity, ale i prosté lidi, třeba někde v hospodě. A ptá se jich na názory. Takže má i zpětnou vazbu.“¹⁷⁹

Nezapomíná však ani na Černého organizační schopnosti, které sehrály významnou roli kupříkladu při budování nového sportovního kanálu na přelomu let 2005/2006. „Jeho největším počinem byla zcela jednoznačně příprava a úspěšná realizace programu ČT4 Sport, později ČT Sport. Víím, protože v té době jsem ještě byl členem vedení redakce, že to proběhlo rychle. Muselo se to rychle udělat před olympiádou v Turíně 2006. Řekl bych, že i personálně to nebylo

¹⁷⁸ Rozhovor s Petrem Vichnarem. Příloha č. 3

¹⁷⁹ Tamtéž

vůbec jednoduché. A on to zvládl, všechno proběhlo a fungovalo. A vlastně funguje dodnes. [...] Prostě to dal dohromady a historicky to vždycky bude on, který České televizi dokázal zprovoznit sportovní kanál. Což je úžasné, protože do té doby jsme byli na „*dvojce*“, což bylo velmi složité,¹⁸⁰ dodává Vichnar.

Jaromír Bosák, další z dlouhodobých pracovníků Redakce sportu, dodává: „Ota televizi rozumí. Někdy je příliš prchlivý, má respekt k autoritám, jeho doména je zpravodajství.“¹⁸¹ Největší Černého přínos pak spatřuje v jeho nezaměnitelném tazatelském stylu. „Ten největší odkaz je asi v tom, že když se ptáte respondenta, musíte být struční a jasní, aby vás chápal zpovídaný sportovec i divák.“¹⁸²

Na specifické vystupování Černého vůči respondentům zavzpomínal i Ivo Mathé, bývalý generální ředitel České televize. Černého působení v politických diskuzích zpětně zhodnotil takto: „Nikdy bych nečekal, že může být úspěšný moderátor. Neměl ani připravenost, ani lexikální výbavu. Ale divákům to asi vyhovovalo, protože v něm viděli svého zástupce. Uměl se ptát stejným jazykem, stejně přímo a stejně neobratně jako oni. To však přinášelo určité kouzlo. Ale divil jsem se, že se takhle namočil do politiky, když jeho celoživotní láskou, posláním a smyslem byl sport. Fotbal, hokej. Takže podle mě jeho pozdější návrat do sportovní redakce dával smysl, přišlo mi to logičtější.“¹⁸³

Současný ředitel ČT Petr Dvořák následně okomentoval Černého odcházení do penze: „Otakar Černý patří mezi výrazné osobnosti, které se zapsaly do historie vysílání Československé a České televize. Podílel se na tvorbě řady pořadů a spojil se s několika generacemi sportovců. Otakar Černému bych rád za jeho dlouholeté působení ve veřejnoprávní televizi poděkoval a popřál mnoho klidných dní v průběhu jeho zaslouženého odpočinku.“¹⁸⁴

Na to navazují i slova Jiřího Ponikelského, který se stal Černého nástupcem: „Za Otou Černým stojí v televizi mimořádné množství práce a já bych mu chtěl za to vše vyjádřit velký dík. Spolupráce s ním byla vždycky inspirativní a jsem rád, že formou externí spolupráce budeme v kontaktu i nadále.“¹⁸⁵

¹⁸⁰ Tamtéž

¹⁸¹ Rozhovor s Jaromírem Bosákem. Příloha č. 2

¹⁸² Tamtéž

¹⁸³ Rozhovor s Ivem Mathé. Příloha č. 4

¹⁸⁴ *Otakar Černý končí v ČT, odchází do důchodu*. Česká televize [online]. [cit. 19. 04. 2018]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/media/1109349-otakar-cerny-konci-v-ct-odchazi-do- Duchodu>

¹⁸⁵ Tamtéž

Osobnost Otakara Černého je tedy možné posuzovat z mnoha úhlů pohledu. Pro uzavření kapitoly je tak možné použít souhrnná slova Roberta Záruby, komentátora České televize: „Stručně - Živel se sklonem k řádu, drsňák s velkým srdcem.“¹⁸⁶

¹⁸⁶ Emailová korespondence s Robertem Zárubou. Příloha č. 5

Závěr

V rámci textu bylo položeno několik výzkumných otázek, na něž má tato práce odpovědět. Na hlavní otázku, tedy jaký je význam osobnosti Otakara Černého v kontextu československé a české sportovní žurnalistiky, zodpovídá tato práce podrobně. Přínosem samozřejmě bylo již mnohaleté působení Černého v Československé televizi před rokem 1989. Je totiž možné říci, že jako externí redaktor stál u počátků sportovní televizní žurnalistiky na našem území. V roli reportéra Hlavní redakce tělovýchovy a motorismu již na konci 60. let byl u toho, když se toto řemeslo, stále ještě v plenkách, začínalo po všech směrech pomalu rozvíjet. V průběhu své kariéry pak musel svou činnost přizpůsobovat vyvíjejícím se trendům a technologiím, což navíc výrazně znepríjemňoval tehdejší komunistický režim. Černý, v předrevoluční éře navíc pracující ještě coby učitel, však díky obrovskému zapálení a odhodlání na své pozici vydržel obdivuhodných 20 let.

Opomenout ale na tomto místě nelze ani Černého moderátorská éra. Pořad *Co týden dal*, který dlouhou dobu uváděl, byl v československé historii totiž vůbec prvním svého druhu. S ohledem na poslední kapitolu je pak jistě nutné zmínit i zahájení vysílání specializovaného sportovního kanálu ČT Sport, které Černý inicioval. V době, kdy s návrhem na spuštění tohoto programu přišel, mu přitom důvěřoval jen málokdo. Otakar Černý se však coby duchovní otec této stanice zapsal do historie české žurnalistiky, neboť ČT Sport je jediným veřejnoprávním programem tohoto typu na území České republiky. Úspěch zmiňovaného projektu je dnes už navíc zcela nezpochybnitelný.

Další otázkou, na kterou tato práce hledá odpověď je, jak ovlivnil Otakar Černý podobu Redakce sportu České televize. Zde je možné uvést zavedení specializovaných redakčních týmů dle konkrétních sportů, nastavení nových požadavků na celkové vystupování redaktorů a komentátorů nebo navázání užší spolupráce s brněnskou a ostravskou redakcí. Jako šéfredaktor pak také vymyslel několik pořadů, v rámci kterých kladl důraz na veřejnoprávní témata. Konkrétními příklady jsou *Sport v regionech*, *Sport proti drogám* či *Požární sport*. Nadto se sám ještě ujal uvádění sportovní diskuze s názvem *Na slovíčko*. Navíc byl i spoluvůrcem programové skladby a celého vysílacího schématu. To je pak částečně i odpovědí na to, jaký byl a je vliv Otakara Černého na současnou českou mediální scénu. Řada z těchto inovací totiž má své uplatnění dodnes. Zde je možné zmínit například již popsané dělení práce dle jednotlivých sportovních sekcí. Černý kromě toho stále, i po svém oficiálním odchodu do důchodu, působí v roli určitého supervizora či garanta, jistým způsobem proto

ovlivňuje i nynější podobu redakce. Pravidelně také vypracovává hodnocení sportovního vysílání, a to především jeho zpravodajských relací, tedy třeba pořadu *Branky – body – vteřiny*.

Beze sporu tedy zůstává, že stál u zrodu televizního sportovního novinářství u nás. Jako jeden z pionýrů tohoto řemesla tak posunul charakter celé profese na novou úroveň. V roli šéfredaktora pak profesně ovlivnil celou řadu významných českých novinářů a prosazením myšlenky na specializovaný sportovní kanál vstoupil do dějin české sportovní žurnalistiky. Do paměti diváků i spolupracovníků se navíc výrazně vryl i coby moderátor diskuzních pořadů, na čemž jistě sehrál svou roli jeho svérázný a velmi osobitý styl dotazování a komunikace s hosty. Jeho tradiční otázka „Co na to občan?“ je proto dodnes ikonická. Jako jeden z mála českých novinářů tak zanechal velmi zřetelnou stopu jak na poli žurnalistiky sportovní, tak i té politické.

Bibliografie

BERNATSKÝ, Vojtěch. *Struktura, organizace, financování a vysílání sportovních pořadů v ČR*. Praha: Akademie múzických umění Praha, Filmová a televizní fakulta, 1999. Diplomová práce.

BOYLE, Raymond a Richard HAYNES. *Sport, Public Relations and Social Media*. In: Routledge Handbook of Sport and New Media. Routledge International Handbooks. New York: Routledge, 2014. ISBN 978-0-415-53276-1.

CASHMORE, Ellis. *A match made in heaven*. In: Making Sense of Sports. 4. vyd. New York: Routledge, 2005. ISBN 10: 0415348536.

CYSAŘOVÁ, Jarmila. *Československá televize a politická moc 1953-1989*. In: Soudobé dějiny. Číslo 3-4, ročník 2002.

ČERNÝ, Otakar. *Brankám bylo padesát aneb Díky táto*. Praha: Česká televize, 2007. ISBN 978-80-85005-81-3.

ČERNÝ, Otakar. *Třikrát a dost*. Praha: Dr. Josef Ženka st., 2013. ISBN 978-80-905388-7-0.

GROSSHANS, Gotz – Tillmann. *Fussball im deutschen Fernsehen*. Frankfurt: Peter Lang GMBH, 1997. ISBN 3631315945.

HENDL, Jan. *Kvalitativní výzkum: základní teorie, metody a aplikace*. Čtvrté, přepracované a rozšířené vydání. Praha: Portál, 2016. ISBN 978-80-262-0982-9.

KÖPPLOVÁ, Barbara a kol. *Dějiny českých médií v datech: rozhlas, televize, mediální právo*. Praha: Karolinum, 2003. ISBN 80-246-0632-1.

RÍMSKÝ, Prokop. *Historie Redakce sportu České televize v letech 1993-2015*. Praha: Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, 2016. Diplomová práce.

Ročenka České televize 2000. Praha: Česká televize, 2001.

RŮŽIČKA, Daniel. *Československá televize a totalitní moc v období 1953-1989*. In: Autor - vize - meze - televize. Praha: Česká televize, 2015. ISBN 978-80-7404-176-1.

RYBÁŘ, Pavel. *Nedávná historie české sportovní žurnalistiky pohledem bývalých členů Klubu sportovních novinářů*. Praha: Univerzita Karlova, Fakulta humanitních studií, Pracoviště Orální historie-Soudobé dějiny, 2017. Diplomová práce.

SEDLÁKOVÁ, Renáta. *Výzkum médií: nejužívanější metody a techniky*. Praha: Grada, 2014. ISBN 978-80-247-3568-9.

SEKOT, Aleš. *Sociologické problémy sportu*. Praha: Grada, 2008. ISBN 978-80-247-2562-8.

Státní ústřední archiv, A ÚV KSČ, fond 02/2, sv. 230, arch. jedn. 31

Státní ústřední archiv, A ÚV KSČ, fond 02/4, sv. 41, arch. jedn. 70

TOMEK, Ondřej. *Televizní komercializace sportu*. Brno: Masarykova Univerzita, Fakulta sociálních studií, 2003. Diplomová práce.

Usnesení XI. sjezdu KSČ. Rudé právo. 23. 6. 1958. Str. 2

Výroční zpráva o činnosti České televize v roce 2005. Praha: Česká televize, 2006.

Výroční zpráva o činnosti České televize v roce 2006. Praha: Česká televize, 2007.

Výroční zpráva o činnosti České televize v roce 2010. Praha: Česká televize, 2011.

Výroční zpráva o činnosti České televize v roce 2012. Praha: Česká televize, 2013.

Zákon č. 18/1964 Sb. ze dne 31. 1. 1964 o Československé televizi. In: Sbíрка zákonů 1964.

ZÁRUBA, Robert. *Svědectví o historii Hlavní redakce tělovýchovy a motorismu ČST Praha*. Praha: FŽ Univerzity Karlovy, 1989. Diplomová práce.

Internetové zdroje

Abeceda ČT: C - Co týden dal. Česká televize. [online]. [cit. 02. 04. 2018]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/10525257607-abeceda-ct/213452801300003/obsah/240438-co-tyden-dal>

Alexander Dubček. Totalita.cz. [online]. [cit. 10. 04. 2018]. Dostupné z: http://www.totalita.cz/vysvetlivky/o_dubceka.php

Kalendárium - Rok 1969 - Vše o ČT. Česká televize. [online]. [cit. 26. 03. 2018]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/vse-o-ct/historie/ceskoslovenska-televize/1968-1969/1969/kalendarium/>

Milouš Jakeš. Totalita.cz. [online]. [cit. 10. 04. 2018]. Dostupné z: http://www.totalita.cz/vysvetlivky/o_jakesm.php

Otakar Černý končí v ČT, odchází do důchodu. Česká televize [online]. [cit. 19. 04. 2018]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/media/1109349-otakar-cerny-konci-v-ct-odchazi-do-uchodu>

PhDr. Václav Moravec - Lidé. Česká televize. [online]. [cit. 26. 03. 2018]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/lide/vaclav-moravec/>

Svobodné slovo. Digitální knihovna. Středisko vědeckých informací FSV UK. [online]. [cit. 26. 03. 2018]. Dostupné z: <http://katalog.fsv.cuni.cz/DigitalniKnihovna/>

Seznam příloh

Příloha č. 1: Rozhovor s Otakarem Černým (Praha, 22. března 2018)

Příloha č. 2: Rozhovor s Jaromírem Bosákem (emailová korespondence, 23-25. března 2018)

Příloha č. 3: Rozhovor s Petrem Vichnarem (telefonicky, 19. dubna 2018)

Příloha č. 4: Rozhovor s Ivem Mathé (telefonicky, 19. dubna 2018)

Příloha č. 5: Emailová korespondence s Robertem Zárubou (18. dubna 2018)

Přílohy

Příloha č. 1: Rozhovor s Otakarem Černým (Praha, 22. března 2018)

Vystudoval jste Pedagogickou fakultu Univerzity Karlovy. Proč padla volba zrovna na tento obor?

„Já jsem dlouho uvažoval, co mám studovat. Pak mi všechno uteklo... Já jsem chtěl studovat dramaturgii - divadelní dramaturgii. Tam mě nevzali. Takže potom jsem se dostal do takové časové tísně. Tak jsem se přihlásil na katedru, kde jsem byl přijat a kde jsem vystudoval. A spokojeně. Jsem rád, že jsem vystudoval.“

A co jste vůbec chtěl dělat jako dítě?

„Odkakživa jsem chtěl být sportovní komentátor. Odmalička.“

Během vojny jste podepsal rezoluci na podporu Alexandra Dubčeka. Bylo Vám to v průběhu kariéry vytýkáno?

„Nejenom vytýkáno! Ale já jsem se kvůli tomu nedostal do České televize. Tedy do Československé televize. Protože oni to brali – v prověřkové komisi – jakože jsem odmítl vstoupit do KSČ. Což nebyla pravda. Jinak já jsem samozřejmě nikdy nevstoupil. Ale fakticky to nebyla pravda. Já jsem fakticky jenom podepsal protest proti vstupu sovětských vojsk, protože jsem byl v kasárnách, kde Rusáci byli - já jsem byl v kasárnách, kam přijeli. Takže jsem věděl, proti čemu protestuju.“

Po vojně jste nastoupil v Kladně na učilišti. A zároveň jste pracoval v televizi. Mělo to vliv na Váš osobní život? Byl jste hodně časově vytížený...

„Vliv to mělo zásadní. Zásadní! Dneska si to možná i vyčítám. Protože jsem díky tomu registroval stárnutí svých dětí velmi málo. Se synem jsem byl velmi často, protože jsem ho donutil hrát hokej. On ho hrál docela slušně, hrál ligu. Tak s ním jsem byl na trénincích pořád. Ale o dceři, o dceři nevím nic. Ta vyrůstala zcela mimo mě.“

A co manželka?

„Manželka... Ta si na to zvykla. Ale bylo to pro ni asi taky těžký, protože byla sama s dvěma dětmi. Ale zase na druhou stranu... já jsem měl jako kantor plat, který... Já jsem to argumentoval penězi. Jako kantor jsem měl plat velmi malý, což by mi nedostačovalo pro rodinu a ten život, který jsem jí potom zajistil. Já jsem v televizi vydělával víc než jako učitel, takže když to bylo dohromady, tak jsme se měli dobře. A to je pro ženu argument. Když uživíte rodinu, tak to je pro ženu opravdu silný argument!“

Jak padla volba, že půjdete zrovna do televize? Nechtěl jste do rádia nebo do novin?

„Ne, ne. Já jsem – a on to málo kdo přizná – každý, kdo chce být slavný, chce být v televizi – a já jsem chtěl být slavný. Takže jsem zcela preferoval televizi. Když jsem přišel z vojny, tak jsem napsal tehdy Vítu Holubcovi - to byl zástupce Mikysky – že bych rád pracoval v Československé televizi. A on mě pozval na pohovor, nabídl mi práci externisty, kterou jsem dělal dvacet let. A prostě se zachoval bezvadně. Dal mně takovou jako... To bylo jako lekce, na vyučenou. Dva měsíce jsem jezdil se zkušenými kolegy, kteří mě zaučovali. No a potom jsem v roce 1971 vyhrál konkurz na interního redaktora - ve 12 hodin mě Karel Mikyska přijal a v 1 hodinu mě předsedkyně KSČ Davidová vyhodila. Protože zjistila v mých papírech, že jsem právě na té vojně odmítl vstoupit do KSČ a ona to brala samozřejmě jako... Já jsem ani nikdy neměl legitimaci KSČ, nemohl jsem být ani vyškrtnut... Čili já jsem vyhrál konkurz, nepřijali mě. Naopak Mikyska – který normálně říkal „Ahoj, Oto“ – tak přišel a řekl „Soudruhu Černý, já s vámi končím spolupráci.“ A já jsem tehdy dostal radu od kladenských herců, svých kamarádů, abych se obrátil na svého poslance, kterým byl Milouš Jakeš. Tak jsem za ním zajel a vysvětlil to. On řekl, že je to samozřejmě chyba, že jsem do strany nevstoupil. Ale že se ta Davidová nemůže chovat jako slon v porcelánu... No a zajistil mi, že jsem mohl pokračovat dál v televizi jako externista.“

Dočetla jsem se, že jste považoval šéfredaktora Karla Mikysku za rozporuplnou osobnost. V čem konkrétně Vám jako nadřízený nevyhovoval? Měl jste s ním i osobní spory?

„Ne, to ne. Karel Mikyska byl skvělý komentátor, skvělý první divák. Tehdy to bylo tak, že každý dokument se schvaloval. Ono se sešlo koncilium... A jeho poznámky byly vždycky trefné a přesné. On byl umělec. A taktéž byl vzdělaný člověk, komentátor. Skvělý. Ale člověk byl srab. Nikdy se za nikoho nepostavil, nikdy nikomu nepomohl. Taky ale neuškodil, to je pravda... No, neuškodil. Uškodil. Jak se nezastával, tak tím i uškodil. Karel Mikyska nebyl můj člověk. I když ve své práci jsem z něj dost čerpal. Protože on skutečně televizi rozuměl a co řekl, byla docela pravda. Takže já jsem tohle rozvíjel... Já jsem té roli rozuměl. Ono to bylo tenkrát jiné. On byl hodně odtažitý od mančafu. Kdežto já jsem s nimi žil jako s kamarády. Takže jsme byli každý úplně jiný. A takhle to bylo.“

Když jste pracoval ve škole, dostával jste volno během větších sportovních akcí (typu mistrovství světa)? Jak jste tyto situace řešil?

„Já jsem v zásadě zas tak moc těch velkých akcí nedělal. Já jsem jako externista dělal mistrovství světa v hokeji v roce 1972 a to se hrálo odpoledne, takže já jsem to stíhal. Ale jinak jsem si vyměňoval hodiny s kolegy, když jsem potřeboval natáčet. Já jsem preferoval televizi před učením...Ale zase jsem to učení nějak moc neflákal. Prostě bylo složité to skloubit.“

Mluvil jste o tom, že jste chtěl být slavný. Ale přitom jste nemohl být na obrazovce viděn ani slyšen...

„No s tím jsem se smířil. To mi nevadilo. Ale já jsem v tom sportovním prostředí, protože jsem dělal hodně a pořád, měl svoje postavení, i když jsem nebyl slyšet ani vidět. Mě všichni znali – sportovci, trenéři, funkcionáři. Já jsem dělal pořád, dělal jsem každý den reportáž a všechno možné. *Davis Cupy* a tak dál. Já jsem takový typ člověka, že jsem empatický a že si rád povídám s lidmi, nedělám machra... Takže to sportovní prostředí mě znalo a uznávalo. Oni dobře věděli, kdo je Ota Černý. A to mi stačilo.“

Nezáviděl jste kolegům, kteří šli vidět?

„Závist není moje vlastnost. Já neumím závidět. Takže jsem nezáviděl.“

Zmínil jste setkání s Miloušem Jakešem. Bylo Vám později vyčítáno?

„Ne. Každý pochopil ty důvody. Protože já jsem si za ním šel stěžovat. Na komunistku. No a potom to byla velká sranda. To byla veliká sranda! Protože oni najednou nevěděli, co jsem zač. „On šel za Jakešem a Jakeš mu to dovolil. Tak co je to za člověka?! Tak se mě všichni báli. Opravdu všichni se potom báli. Proto jsem potom dělal všechny ty *Davis Cupy*, kam chodili prověřeni lidé. Tam musel být prověřený interní, nebo i externí zaměstnanec. A já jsem procházel velmi snadno, protože „On za ním stojí Jakeš.“ Takhle mě pak v televizi brali. Já jsem možná potom mohl do té televize i nastoupit, ale tady byla situace, že komentovat mohlo – těch málo přenosů, co bylo – 6 lidí. A to bohatě stačilo. Mě zajímal fotbal, hokej – a tam byli Mikyska, Vácha, Holubec a tak dál. Tak mi to takhle vyhovovalo. Takže jsem se necpal a dělal jsem externě. Já jsem byl spokojený.“

Také jsem se dočetla, že Vaším největším novinářským vzorem byl Vladimír Vácha. Jaké byly konkrétní důvody?

„Především to byl veliký profesionál. Ale to nebyl jediný. Byl profesionál. Slušný, charakterní člověk. Který kvůli tomu, že byl tak charakterní, musel odejít z televize. Ale spíš byl pro mě příkladem lidsky, než profesně. Profesně byl pro mě příklad Vít Holubec. Vít Holubec byl totiž precizní pracovník. Já jsem taky s tím Váchou málo pracoval, protože oni ho brzo vyhodili. Já jsem nastoupil v roce 1969 a Váchu vyhodili v roce 1973 – takže já jsem s ním moc nespolečoval. Ale s Holubcem jsem pracoval dlouze a Holubec pro mě byl (a pořád je) vzor. Holubec byl precizní člověk, přísný sám na sebe. A ačkoliv ho skoro všichni pomlouvali, tak já jsem ho měl rád. Na rozdíl od Mikysky.“

Měl jste i zahraniční vzor?

„Ne, tenkrát to bylo jinak. My jsme viděli akorát Slovenskou televizi... A východ, to mě nezajímalo.“

Na hokejovém šampionátu v roce 1972 jste působil jako asistent režie. Jak jste se k tomu dostal?

„Hlavním režisérem byl Pavel Pospíšil a s tím jsem už předtím dělal několik dokumentů. On věděl, že jsem docela šikovný a že se v tom hokeji vyznám. To bylo tak... Tehdy – dneska už

je to úplně běžné – tehdy bylo poprvé použito titulkovací zařízení, to se jmenovalo *CHIRON*. No a já mám opravdu dobrou paměť. Takže oni mě na to angažovali s tím, že „No jako budeš se to učit, ale když tak se nic nestane. Případně tam budeš strkat ty napsané titulky a hotovo.“ Já jsem se to naučil za dva dny a pak už jsem to dělal naprosto precizně. Já jsem byl vůbec první, který to používal! A pak jsem s tím asi dva roky jezdil po republice, po Čechách. Akorát jsem ztroskotal na časovce u Závodu míru. Tam jsem to zvorál a bylo to dramatické.“

V roce 1989 jste se neúspěšně ucházel o místo ve sportovní redakci...

„Ne neúspěšně! Já jsem to jenom zkusil. Škorpil byl můj kamarád - nebo se alespoň jevil jako kamarád - tak jsem se mu nabídl. A on mi to slíbil a nesplnil.“

Bylo to zklamání? Překvapení?

„Nebylo to zklamání. Já jsem byl tehdy rozhodnutý jít do televize za každou cenu. A protože už jsem tehdy měl docela renomé jako reportér, tak mě tehdy Petr Krul – šéfredaktor zpravodajství – okamžitě přijal jako reportéra do politického zpravodajství. A tam jsem se chytil a byl jsem spokojený.“

Byla to změna? Jaké to bylo v porovnání se sportem?

„Já jsem byl přijatý jako reportér. A když umíte napsat reportáž, tak ji uděláte o všem. A já psát umím, takže jsem jenom změnil téma. Skladba byla pořád stejná, takže to nebyla žádná velká změna. Já jsem to dělal dlouho, byl jsem následně i vedoucím domácí redakce. A jako manažer jsem se zabydlel taky velmi snadno.“

Bylo to po revoluci. Probíhaly tehdy v redakci velké změny? Co zmatek?

„Obrovské! Zmatek tam nebyl, ale byla to opravdu revoluční změna. Jako první odešli estébáci, pak odešli vysocí komunisté. Nastoupili rehabilitovaní redaktori, které vyhodili v roce 1968, jenomže ti vůbec nevěděli, o co jde. To byli slušní lidé, jenomže odešli, když byl film. A vraceli se do elektronické televize a vůbec nevěděli, o co jde, vůbec tomu nerozuměli. Čili oni za chvíli taky všichni odešli. No a nabrali jsme nové. Objevil se Špaček, Severa, Klíma,

Bubílková, Tachecí. Takže jsme nabrali nové redaktory a celé se to změnilo. Charakter se změnil. Byla to revoluční televize.“

Bavila Vás politika stejně jako sport?

„Bavila! Bavila... Ona tenkrát byla krásná politika, ne jako dneska. Tenkrát byla krásná politika, tenkrát byli gentlemani-politici. I Zeman byl tenkrát gentleman. A Klaus. No ten Zeman se hrozně změnil. Ale politika mě bavila. Já jsem životní optimista a nerad vyvolávám pře. Proto mi tenkrát vytýkali, že ta ČT byla až moc přátelská. Ale tak jsem to viděl.“

Chvilku jste působil i jako tzv. „*helfr*“. Bral jste to jako nutnost?

„No to bylo chvilku. Chvilku! Když jsem ještě dělal reportéra, asi tři měsíce. A sranda to byla. To bylo proto, že tehdy byl základní plat a všechno navíc byly takzvané „*dlaňovky*“. Já jsem měl plat nevím kolik... a tyhle ty „*helfry*“ jsem měl placené zvlášť. No a musel jsem živit rodinu a finančně jsem šel hodně dolů. Hodně dolů. To byla docela bomba. Měl jsem výplatu o třídu níže. Takže jsem pak byl neustále v práci, dělal jsem všechno možné, abych to kompenzoval.“

V té době už jste ale měl určité renomé. Jaké to bylo, dělat takovýto typ práce? Nevadilo Vám to?

„No tak já jsem to nemusel dělat. Dělal jsem to jen kvůli penězům. Kdybych nechtěl, tak jsem nemusel. Ale to byla bezvadná věc. On tam pracoval třeba i Oldřich Vejvoda, slavný zahraniční komentátor, který projel celý svět. No a ten to dělal se mnou. Ale ten to tedy dělal z politických důvodů, měl to jako zaměstnání.“

A jak reagovali ti, kterým jste vypomáhal?

„Jak kdo. Třeba L'uboš Karásek, s kterým jsem dělal *Co týden dal*, tak ten mě poslal pro kafe. Ten mi suverénně řekl „Oto, přines kafe!“ Takhle to bylo. A já jsem mu šel pro kafe, mně to bylo jedno.“

Později jste se dostal na pozici šéfa domácího zpravodajství. Jak přišla nabídka?

„No to proběhlo tak, že jsem to uměl. A byl jsem kádrově neposkvrněný, u lustrace jsem prošel bez problémů. No ale prvotní bylo, že jsem to uměl. Až druhé bylo, že jsem byl kádrově čistý. No a taky jsem byl přísný člověk, takže byla záruka, že to povedu přísně a dobře.“

A jaké to bylo, být najednou nadřízený?

„Já jsem nikdy neměl podřízené. Já jsem měl vždycky kolegy! No a nepovažoval jsem to jako něco, že bych byl velký boss. Já jsem byl coach, ne boss. Já jsem byl coach, který to řídil. A asi dobře, protože jsem neměl žádný konflikt – ani s vedením, ani s kolegy. Já si myslím, že jsem byl dobrý manažer.“

A nechyběl Vám sport?

„Ne. Já jsem ho jako divák sledoval pořád. Ale měl jsem tehdy prima zaměstnání. Na dobrém postu. Takže já jsem byl velmi spokojený. To mě ani nenapadlo... se tam vrátit.“

Jaké byly počátky pořadu *Co týden dal*?

„My jsme dostali zadání od pana Krula, který nám řekl: „Kluci, buďte klidní. To uděláte dvě neděle, pak to skončí. Protože kdo by na to koukal... v poledne.“ A ono to trvalo osm let! Já jsem to potom dělal osm let. Takže to bylo o něčem jiném. My jsme to řídili sami dva – Jozef Hübel a já. Nikdo nám do toho nemluvil, nikdy nám do toho nikdo nemluvil! Aby nám třeba řekl „Toho musíš pozvat...“, to ne. Obsah, obsazení... sami dva. Takže jsme si v úterý řekli, o čem to bude, pozvali jsme hosty. Nikdy nám nikdo neodmítl! Akorát Sládek, jediný Sládek. Jinak nám nikdy nikdo neodmítl, všichni rádi chodili. No a my jsme potom v sobotu udělali program, sedli jsme si a napsali jsme, o čem to bude. A vždycky to bylo o něčem jiném, než jsme si napsali. Byla to velmi invenční práce.“

A jak se Vám líbila role moderátora?

„No to se mi líbilo moc!“

Byl to velký rozdíl oproti práci redaktora?

„Obrovský! Najednou proti vám seděl předseda vlády, prezident Havel... Tak to samozřejmě bylo o něčem jiném. To bylo povznášející.“

A jak byste se hodnotil (jako moderátor)?

„No jako nadšený amatér. Dneska když vidím Vaška Moravce, tak to je o něčem jiném. Já jsem byl nadšený amatér. Já jsem to dělal srdcem. S Hübelem jsme neměli žádné vzory, museli jsme si to vymyslet sami. Protože jsem tomu vůbec nerozuměl – politice. A proto taky byla moje otázka „Co na to občan?“. Ale byl to krásný úsek mého života.“

Nakonec jste ale televizi opustil a přešel jste do deníku *Svobodné slovo*. Byla to změna?

„Já jsem nastoupil jako komentátor. A komentátor v novinách – to je báječné zaměstnání! To neděláte nic! Já jsem se ráno probudil, podíval jsem se na strop, něco mě napadlo, tak jsem to napsal a měl jsem po šichtě. Já jsem takhle pracoval hodinu denně. Pak jsem chodil po hospodách, no úžasné. Být komentátorem ve *Svobodném slově* – to bylo prostě úžasné. Ale hrozná otrava. Já nepochopím, jak se tímto může člověk živit celý život.“

Musel jste si zvykat na jiný způsob práce?

„Samozřejmě. Já jsem si dělal svoje. Tehdy jsem si mohl dělat, co jsem chtěl. Tak jsem psal. Psát umím, tak jsem psal, co mě napadlo, a psal jsem každý den. No a pak jsem chodil po hospodách. To mi vyhovovalo.“

A potom jste přešel do *Zemských novin*...

„To bylo stejné! No ale newsroom, newsroom – to bylo něco příšerného. Sedělo nás šedesát v jedné místnosti. Když zazvonil telefon, tak všichni poslouchali, s kým mluvím. Já jsem třeba často mluvil s premiérem. No a všichni mě poslouchali, všichni mi záviděli a neměli mě rádi.“

Ale já je taky ne. Mně teda byli lhostejní, ale oni mě neměli rádi. Oni na mě i donášeli. Ale tak na schovávanou to bylo dobré, dva roky jsem se tam schovával za slušné peníze. Tak to šlo.“

Máte konkrétní příklad toho donášení? Nebo třeba sporů?

„No občas jsem se dozvídal od politiků, že „Tenhle ten člověk o tobě povídá, že se flákáš,“ a tak. A že různě přepisují texty. A takhle to bylo. Ale mně to bylo jedno.“

Následně jste dělal tiskového mluvčího...

„To byla báječná věc! To byla báječná pozice, to jsem dělal na Ministerstvu zdravotnictví u pana profesora Fišera. A to byly dva a půl roku krásného života.“

Neměl jste z toho obavy?

„Vůbec. Proč? Pořád jsem mluvil a pořád jsem dělal to stejné. Na ministerstvu to je tak, že dostanete otázku, zadáte ji – tam je na každou věc odbor – čili já jsem dostal otázku a předal to odboru. Ten to tři dny zpracovával, nevím proč. Pak mi to dali a já jsem to po třech dnech řekl. Já jsem se tím bavil, to byla velká sranda – ty odbory - to je flákárna.“

Když jste se později hlásil na místo šéfredaktora Redakce sportu, přišel jste rovnou s nápadem na vznik ČT Sport. Jak a proč Vás to napadlo? Jak to tehdy probíhalo?

„No tak já jsem musel tu komisi něčím oslnit. Musel jsem něco vymyslet. Takže jsem vymyslel program ČT Sport. Moje žena dlouho pracovala a žila ve Francii a já jsem tam viděl jejich sportovní kanály. Tak jsem jenom plácnul, že to uděláme taky... a ono to vyšlo. A to přijetí nebylo jednoduché. Protože já jsem tehdy střídal velmi oblíbeného Bosáka a v redakci byla nedůvěra. Protože... no, máte za sebou politické krytí, bůhví, co se po vás bude chtít, kam vás budou tlačit – to jednak. No a druhá věc byla, že mě tehdejší vedení nutilo, abych propustil Zárubu, Bosáka – tyhle ty lidi. A já jsem věděl, že by to byla moje sebevražda. Jednak by to šlo dolů kvalitou a jednak by to bylo tak, že by mě ti kluci, co tam byli, nenáviděli. Takže já jsem si prosadil, že jsem žádné změny nedělal. Bosáka jsem dál zaměstnával, než abych ho propustil. No a trvalo to chvíli, než pochopili, že jsem pořád jeden z nich – sporták. No a tehdy generální

ředitel Janeček... tak já jsem mu dělal šéfa, on býval zpravodajec v Českých Budějovicích. A on byl velmi svérázný redaktor. Povahově i pracovně. Měl svoji minulost, byl komunistický funkcionář. Ale já na to nikdy nehrál, mně to bylo jedno. On to uměl, tu práci. Tak jsem ho nechal dělat. Takže když se stal nadřízeným, tak jsme spolu měli tyhle ty vztahy, kamarádký. A on tehdy uvažoval o novém kanále. Zda bude kulturní, nebo sportovní. To bylo v září. A když o tom byla taková diskuze, tak on řekl té kulturní redaktorce: „Tak kdy to vybuduješ?“. A ona řikala: „No, Jirko, tak za dva roky.“ „A ty, Oto?“. A já říkám: „Tak Jirko, je září, 10. února začíná olympiáda. Tak do olympiády.“ Tak jsme spustili na olympiádu.

Takže tohle rozhodlo o vzniku?

„No jasně. A kluci mi pomohli. To je bezvadná parta redaktorů. A bezvadný kolektiv. Ovšem když jsem jim to řekl, že chceme dělat sportovní kanál, tak Vojta Bernatský říkal: „No ne, to je na dva roky práce!“. A já říkám: „Ne! 10. února vysíláme.“ A Bernatský to pak zahajoval. 10. února, Bernatský s Bažantem.“

Zmiňoval jste Bosáka. Jaký jste měli vztah, když jste ho vystřídal?

„Já nemám rád v práci kamarádký vztahy. Já mám rád solidní vztahy. A ty jsem vždycky měl. I s tím Bosákem. My jsme se znali už před tím, dělali jsme spolu léta externě. A já jsem ho z té práce nevyšťípál. On měl svoje problémy, které já jsem neřešil, kvůli kterým ho vedení televize z té funkce sesadilo. A já jsem se k němu zachoval až moc slušně. Já jsem mu nechal – a dneska mi to všichni vyčítají – nechal jsem mu plat šéfredaktora. Měl pořád stejný plat. A nechal jsem mu taky naprostou pracovní volnost. Čili on vůbec nechodil do práce. Do dneška mi to vyčítají! On do dneška nechodí. On toho zneužil, no. On nechodil prostě do práce, chodil jenom komentovat fotbaly a golfy, jinak do té práce vůbec nechodil. Ani neměl kancelář. A nemá v redakci stůl. A já jsem to toleroval, protože mi bylo blbé se na něj vytahovat. Jednak jsem se trochu bál reakce publika, protože oni ho lidé mají rádi. A jít do konfliktu s Bosákem byla kravina. On komentátor byl dobrý. A že to flákal... No, tak to flákal.“

A jak jste podle Vás redakci vedl?

„No výborně. Já jsem byl výborný manažer! Já jsem udělal a vybuodoval kanál! Komu se to povede?! To bude do smrti - Ota Černý ho vybuodoval - To bude v čítankách!“

Musel jste si zvykat na to, že už nejste tolik na obrazovce?

„Ne, obrazovka mi nevadila, nějak mě nelákala. To je jen maličkost. To je v mém případě maličkost. A mně je 75 let. Čili já se obdivuju, že jsem ještě pořád v takovéto formě. Moji kolegové jezdí na vozíčku. A Zeman se plazí – a je o rok mladší než já! Takže já jsem spokojený se svou pozicí, dneska dělám takového supervizora. A hlavně píšu a režíruru dokumenty. Masopust, Nedvěd, Koller a tak dál. Čili já jsem vytížený člověk a jsem spokojený.“

A jaké vidíte rozdíly v tom, jak fungovala redakce před revolucí '89 a jak vypadá dnes?

„Před revolucí tam bylo 15 lidí. A já jsem šéfoval 20 nebo i 50 interním redaktorům. A 300 externím redaktorům a dalším zaměstnancům – kameramani, zvukaři... Najednou to byla fabrika. To byla normální výrobní hala! Takže už to bylo úplně o něčem jiném. A já jsem taky hodně pravomocí delegoval na některé kolegy. Ale už to bylo úplně o něčem jiném. Možná bylo dobře, že jsem tam v době po revoluci nebyl. Protože jsem přišel do situace, kdy už bylo všechno vyřešené. Komentátoři byli vyřešení, byli tam noví lidé... Teda my jsme potom ještě přibrali další, to je pravda. Ale proběhlo to dobře.“

A co rozdíly v oblasti komerce? Vnímali jste je po svém návratu?

„Ne, já ne. Já jsem žádné komerční vlivy nevnímali. Já jsem je nepřipouštěl. Když jsem nastoupil, tak přišla jedna taková paní s ambiciózním programem „Škola fotbalu“ a říkala: „Šéfe, uděláme 20 dílů a z každého máte 15 tisíc.“ Tak jsem šel za Janečkem a hned jsem ji prásknul. Čili já jsem žádné komerční vlivy v zásadě nepřipouštěl. Dneska je to jinak, ale já jsem vůbec nejednal s agenty. Já jsem jednal přímo se svazy. Dneska má každý sport 50 agentů, ti to ždímají... A já jsem s nimi nejednal. Já jsem je vyhazoval. Jednal jsem pouze s předsedy svazů. A tím jsem byl krytý - ti mi žádné peníze nabídnout nemohli, protože je neměli.“

Změnili se podle Vás i sportovci?

„No to taky bývalo úplně jinak! Když jsem točil za komunistů sportovce na rozhovor, tak jednak to odmítali... „Si děláte srandu. Já žádný rozhovor dělat nebudu.“ Pak to neuměli. Takže to byla těžká práce. Dneska to jsou borci. Dneska – žádný problém. Jdete a on vám odpoví. Žádný problém, jsou to chytrí lidé. Dneska jsou sportovci velmi chytrí, vzdělaní lidé. To bylo o něčem jiném. Dneska je všechno jinak, než bylo tenkrát.“

Jaké byly okolnosti vzniku pořadu *Na slovíčko*?

„To jsem si založil sám. To jsem si založil sám pro sebe. Protože nám to chybělo. Na programu ČT4 Sport chyběl živý program, živá beseda. A protože všichni měli moc práce a nikdo to nechtěl dělat, tak jsem to dělal sám.“

A nevznikl ten pořad i z důvodu, že Vám chyběla obrazovka?

„Ne, to nebylo kvůli mně! To bylo kvůli tomu, že chyběl takovýto program. Mně to nevadilo. Že bych chtěl nebo nechtěl. Prostě jsem to vzal. Nebyl motiv se ukazovat. Tu podmínku – být slavný - už jsem měl splněnou.“

Co si myslíte o současné sportovní žurnalistice?

„Já to nechci hodnotit, protože nevím, jestli mi to přísluší. To je tak... Dneska sportovní žurnalistika nemá osobnost. Zase oproti tomu, co bylo tehdy... Já nemůžu jmenovat někoho – já je všechny znám – nemůžu jmenovat někoho, jehož názory jsou autentické, originální a přesné. Takový u nás neexistuje. Podle mě.“

A když se podíváte na Českou televizi? Redakci sportu?

„Tam to funguje skvěle. Ta je pořád stejná. Ti, co přišli po mně, ti mladí, tak ti dělají i to, co já jsem neuměl. Rozšířili portfolium o mnoho sportů. Umí sehnat peníze. Protože dneska to tak musí být. Dneska z těch peněz, co nám dá vedení televize, bychom ten program nezaplatili. A oni je umí sehnat. Já si myslím, že se tam pracuje skvěle. I programově je to bezva.“

Po Vašem odchodu Česká televize úplně zrušila post šéfredaktora sportu. Jaký na to máte názor?

„Ona ho musela zrušit. Protože nikdo lepší by nebyl!“

Co považujete za svůj největší úspěch?

„Za svůj největší úspěch považuju to, že jsem se dožil 75 let v plné síle a s chutí do práce.“

Na jakou velkou sportovní akci nejraději vzpomínáte?

„No tak to jsou ty olympiády. Olympiády po roce 2002. To byl největší zážitek. Každá ta olympiáda byla jiná a každá byla zajímavá.“

Řekl byste, že jste za sebou zanechal odkaz?

„Já nejsem patetik - ať to posoudí někdo jiný, jaký jsem zanechal odkaz. Já myslím, že jsem zanechal stopu, která není rozmazaná. Je čitelná. Myslím, že i příkladná. Ale určitě není k zahození!“

Příloha č. 2: Rozhovor s Jaromírem Bosákem (emailová korespondence, 23-25. března 2018)

Vzpomenete si na své první setkání s Otakarem Černým? Jak proběhlo?

„Někdy v roce 1992, nejspíše na nějakém výjezdu fotbalového týmu ČT. Pamatuji si, že Ota, jinak zápas moderující, dokonce nastoupil – v polobotkách – na několik minut.“

V roce 2002 Vás pan Černý vystřídal na pozici šéfredaktora. Jak jste to vnímal? Bylo pro Vás náročné zvykat si na nižší post?

„Ke změně došlo proto, že jsem se nehodil jako šéfredaktor tehdejšímu řediteli Balvínovi, jelikož jsem odmítl podepisovat smlouvy výhodné pro jeho přátele. Ota vyhrál předem domluvený konkurz. Ale vzhledem k tomu, že jsem na této pozici nijak nelpěl, neutrpěl jsem žádný duševní otřes. Upřímně, sedět na poradách, to není práce pro mě. Raději se věnuji komentování.“

Jaká byla po návratu Otakara Černého v Redakci sportu atmosféra?

„Neřekl bych, že nějaká nepřátelská či napjatá. Ale rozhodně jiná...“

Jak byste Otakara Černého charakterizoval coby nadřízeného?

„My jsme spolu nikdy neměli problém. Po jeho příchodu jsme si domluvili režim naší spolupráce a oba jsme ho dodržovali. Ota televizi rozumí, někdy je příliš prchlivý, má respekt k autoritám, jeho doména je zpravodajství.“

Proběhly po odchodu Otakara Černého v redakci nějaké změny?

„Popravdě, moc nevím, já jsem se soustředil na svou práci a ostatní věci šly okolo mne.“

Ovlivnil Vás profesně? Měl na Vás nějaký osobní vliv?

„To ne, vždycky jsem šel vlastní cestou – navíc Ota nikdy nekomentoval, to není práce, s níž by měl zkušenosti.“

Jaký nejsilnější zážitek máte spjatý s postavou Otakara Černého?

„Návštěvu vinného sklípku ve Velké nad Veličkou v bohatýrských devadesátých letech.“

Má podle Vás Otakar Černý vliv na podobu současné české sportovní žurnalistiky? Zanechal za sebou nějaký odkaz?

„Ten největší asi v tom, že když se ptáte respondenta, musíte být struční a jasní, aby vás chápal zpovídaný sportovec i divák.“

Jaký je Váš osobní názor na současný stav české sportovní žurnalistiky?

„Máme špatné i dobré sportovní novináře. To je stejné jako v jiných oborech. Osobně mi asi vadí nejvíc špatná slovní zásoba, nepřipravenost – styl já tam něco plácnu a bude to, neochota na sobě pracovat a zlepšovat se po profesní stránce, snaha být slavný předcházející snahu být dobrý. Ale naštěstí jsou i opačné případy – a není jich málo. Do sporů o TV práva nemohu nijak zasahovat, ale vývoj nejde ideálním směrem. Za pár let se může stát, že televizní přenosy budou luxusním zbožím, na něž hned tak někdo z diváků nedosáhne. Na což mohou doplatit sama sportovní odvětví a svazy. Třeba fotbal v podobě Ligy mistrů či šampionátů může přestat být opravdu lidovou zábavu – to je cesta do pekel...“

Příloha č. 3: Rozhovor s Petrem Vichnarem (telefonicky, 19. dubna 2018)

Vzpomenete si na své první setkání s Otakarem Černým?

„Předpokládám, že to bylo na nějaké poradě externích spolupracovníků někdy koncem 70. let, kdy jsem nastoupil jako externista do televize. A Ota už byl v té době velmi zkušeným reportérem. A pak mi utkvělo, že jsem s ním jel na zkušenou, podívat se, jak se natáčí šoty do zpravodajství. Tehdy se ještě točilo na film, byl to televizní středověk. A vzpomínám si, že Ota byl svérázný a zároveň velmi otevřený, přívětivý učitel. Takže mi velmi rychle ukázal, v čem spočívá to natáčení. A navíc s ním byla legrace.“

Potkávali jste se tedy pracovně již před rokem 1989?

„Nejprve jsme se potkávali, když jsem byl v externím poměru. Každý týden byla porada, kde se rozdávala práce. A tam jsme se tedy většinou potkali. Samozřejmě občas jsme se potkali i v práci, když jsme přivázeli své šoty a zpracovávali je. Potom pochopitelně po roce 1978, kdy jsem byl přijat jako interní pracovník, tedy jako zaměstnanec televize, tak se postupně náš poměr změnil. Protože já už jsem byl moderátor/komentátor, kdežto Ota byl stále reportérem, ze známých důvodů. Z kádrových důvodů tehdy nebylo možné ho přijmout jako zaměstnance. Ale myslím si, že ten vztah se nezměnil. Prostě to byl fajn kolega, který měl velmi svérázný způsob dotazování směrem ke sportovcům. A byla to taková jeho škola, kterou se prezentoval a byl respektovaný. Vždycky jezdil na velké rozhovory, protože i mezi sportovci byl populární, hlavně mezi hokejisty. Oni mu věřili a rádi s ním ty rozhovory pořizovali. Tedy alespoň já jsem měl ten pocit. Jinak se náš vztah neměnil, respektovali jsme se navzájem a myslím si, že to tak bylo v pořádku.“

A změnil se tento váš vztah po roce 2002, kdy se pan Černý vrátil jako šéfredaktor?

„Ten vzájemný respekt zůstal. Ono to tedy bylo složitější, my jsme se potkali v tom výběrovém řízení na šéfredaktora. Poté, co byl odvolán Jaromír Bosák, jsme se potkali na konkurzu. Dokonce jsme se dostali do finále. S Otou a ještě právě s Bosákem. No a potom už si vybíral ředitel. Ředitel si vybral Otou. A myslím si, že udělal dobře. Protože Ota z nás měl největší

zkušenosti. Nejen z televize a sportovní redakce, ale později pracoval ve zpravodajství, kde měl i vedoucí funkci, pak pracoval i ve Svobodném slově. Takže tu žurnalistiku viděl trochu z jiné strany. Byl i v politice, kde působil jako mluvčí ministra Fišera. No a to mu všechno dalo ohromné zkušenosti a perfektní výbavu pro funkci šéfredaktora. Takže vstoupil do hry jako zkušený manažer, jako zkušený novinář. A přizval mě do nejužšího vedení redakce, takže jsme léta trávili na pondělních poradách, kde se s námi radil.“

Proběhly po jeho návratu do redakce nějaké změny?

„Myslím si, že organizace se příliš neměnila. Ale atmosféra... Ota tím, jak byl svérázný, slova mu někdy předbíhala myšlenku, prostě rychle páčil od boku. Taky je známá věc, že propustil téměř všechny lidi z redakce a pak je zase přijal. Ale myslím si, že měl přirozenou autoritu. Právě i z toho titulu, že nejen že byl nejstarší, ale že měl ty zkušenosti. A Ota je perfektní novinář, měl zkušenosti nejen z oblasti žurnalistiky, ale taky z politiky. A tlaky na šéfa sportu jsou veliké, bylo tedy dobře, že tam byl člověk, který si s tím ví rady. A druhá věc je, že zbytečně kolem ničeho nemluvil. On je mistr krátkých vět. Dělal i krátké porady, což je sympatické. Prostě se řešilo jen to nezbytné, co bylo potřeba projednat, pak se šlo pracovat. A myslím si, že vždycky kopal za dres České televize a za dres redakce. Jeho největším počinem byla zcela jednoznačně příprava a úspěšná realizace programu ČT4 Sport, později ČT Sport. Víím, protože v té době jsem ještě byl členem vedení redakce, že to proběhlo rychle. Muselo se to rychle udělat před olympiádou v Turíně 2006. Řekl bych, že i personálně to nebylo vůbec jednoduché. A on to zvládl, všechno proběhlo a fungovalo. A vlastně funguje dodnes. I když skladba programu je trochu jiná. Ale on to prostě dal dohromady a historicky to vždycky bude on, který České televizi dokázal zprovoznit sportovní kanál. Což je úžasné, protože do té doby jsme byli na „dvojce“, což bylo velmi složité - zejména v momentech, kdy probíhaly třeba neplánované pohárové fotbalové zápasy nebo i jiné akce. Takže to byl ohromný skok dopředu. Takže to byl určitě jeho nejvelkolepější čin. Ale samozřejmě se najde i řada dalších věcí, které za tu dobu zvládl – spousta šampionátů v nejrůznějších sportech a podobně. To všechno připravit a zaštitit, vybojovat pro tu redakci nějaké postavení, které sice měla už i z předchozího období, kdy byl šéfredaktorem Jiří Baumruk. Tak Otovi se povedlo to rozvinout, dařilo se mu velmi dlouho jako šéfredaktorovi udržet tu vysokou laťku, kterou tradičně měla.“

Měl na Vás Otakar Černý v průběhu kariéry zásadnější vliv?

„Vliv na mě měl určitě úplně zpočátku, když mě zasvěcoval do reportérské činnosti. Měl ohromné charisma. Byl to člověk, který dokázal oddělit nepodstatné od toho podstatného. A to si myslím, že je v novinářině velmi důležité. A jako šéf byl samozřejmě svérázný. Nebyl to takový ten hodný šéf, který každého hladí po vlasech. Taky sám říkal, že správný otec hladí své děti pouze ve spánku. To byl jeho oblíbený bonmot. A myslím si, že to bylo v pořádku. Protože tak jak byl vyvíjen tlak na něj, tak on musel vyvíjet tlak na své podřízené - protože věděl, že většina lidí má nějakou tendenci k lenošení a k nedokonalému plnění povinností. Musím říct, že za Oty Černého byl v redakci vždycky pořádek. A pravidla, která byla nastavena, se dodržovala. Což si myslím, že je velmi důležité. A tak, jak se někdy dokázal rozčílit a lidi třeba vyhodit, tak stejně uměl i prosvětlit atmosféru svým specifickým humorem a laskavým sarkasmem. On ten Ota totiž trochu klame tělem. Je takový robustní, někdy má velmi ostrý jazyk. Řekl bych, že až zaskočí svým slovníkem. Ale v jádru je to velmi citlivý člověk, člověk s širokým rozhledem. Například miluje divadlo. A je to člověk, který naslouchá lidem. Poslouchá nejen televizní elity, ale i prosté lidi, třeba někde v hospodě. A ptá se jich na názory. Takže má i zpětnou vazbu. A dodneška, i když už je v důchodu, tak působí jako takový garant zpravodajství, scházíme se u něj na poradách. Je vidět, že to má v hlavě srovnané. A další věc, kterou na něm obdivuju a obdivoval jsem zejména v době, kdy byl na vrcholu, je, že měl obrovský tah na branku. Když si něco zamanul, tak toho dosáhl a šel zatím jako buldok. Samozřejmě někdy musel dělat kompromisy, to je v takové funkci nezbytné. Ale řekl bych, že v té své šéfredaktorské kariéře zanechal nesmazatelnou stopu.“

A změnila se podle Vás redakce s jeho odchodem?

„Změnila se struktura, protože zanikla funkce šéfredaktora. Místo toho byl ustaven Jiří Ponikelský jako výkonný ředitel. Ale já už ve vedení nejsem, takže hierarchii nemám už tolik v malíčku. Stal jsem se řadovým redaktorem, takže to ani tolik nevnímám. Trošku mi ale chybí to, o co Ota dbal – a to byla výchova mladých, začínajících redaktorů, kteří přišli a potřebovali vedení. A to za Oty Černého fungovalo víc. Taková ta zpětná vazba a hodnocení v případě chyb nebo nedostatků, tlak na to, aby na sobě pracovali. To v současné době trochu chybí, kdežto Ota to dokázal zachytit. A vlastně dodneška dělá týdenní hodnocení vysílání. Ale je zúžené především na zpravodajské relace, na *Branky – body – vteřiny* a nějaké další pořady. Není totiž fyzicky možné usledovat všechno, co vysíláme. Řada věcí není vůbec pod kontrolou. Proto

v současnosti někteří mladí redaktoři rostou trochu jako dříví v lese, každý si nějak hledá svou cestu. Řekl bych, že tomuto ohledu, té výchově a sledování výkonnosti týmu, věnoval Ota velkou pozornost. Dokázal si na to najít čas. Dokázal být kritický, ale i pochválit, když bylo za co. Dbal na kvalitu vysílání. Což je dobře, protože veřejnoprávní televize by si takové věci měla hlídat.“

Jak byste popsal rozdíly na práci v televizi před a po roce 1989?

„Podstata práce je stejná. Konkrétně my komentátoři a redaktoři se zabýváme moderováním, komentováním, vytváříme šoty pro zpravodajství, taky děláme reportáže. Dramaturgujeme některé pořady. Někdo se věnuje editorské práci. Takže ten základní princip v práci se nezměnil. Té práce je ale daleko víc, protože se vysílá více pořadů. Zejména od té doby, kdy jsme získali program ČT Sport, se množství pořadů zvýšilo. Samozřejmě ale před rokem 1989 jsme žili v trochu jiné společnosti, nebyla tolik svobodná. Nebyly takové možnosti. Ani technické. Já si ještě pamatuju, že nebyly záznamy. Takže se nedaly zaznamenat přenosy a zpravodajské pořady. Natáčelo se na film. Čili ta technologie byla úplně někde jinde. A po roce 1989 chvíli trvalo, než si nová organizační struktura sedla. Přišlo několik generálních ředitelů. A až s přechodem na Českou televizi, když se rozdělila republika, tak s příchodem Iva Mathého došlo v Redakci sportu, ale i v celé České televizi jako takové, k výraznému posunu. Jednak se velmi zjednodušila organizační struktura, jednak – v případě Redakce sportu – se změnila některá schémata. Prodloužily se stopáže zpravodajských pořadů, už jsme nebyli přivěšek Televizních novin. Měli jsme samostatný pořad. Předtím se totiž *Branky* vlastně vysílaly pouze v sobotu a v neděli. A zvýšili jsme počet přenosů. Těch změn je spousta. Pro redaktory to znamenalo jít s dobou. Především tedy zvládnout ty technické záležitosti. Další velký zlom pak samozřejmě byl příchod internetu. A také vypsalo publikum. Diváci jsou mnohem vzdělanější, než byli v době, kdy jsem začínal. Také se neuvěřitelně zvyšují ceny za vysílací práva, je tedy velmi těžké ufinancovat celé vysílání. Je ale řada oblastí, o kterých by se dalo ještě mluvit. Je to nesrovnatelné. Dělá tu práci 40 let. Vyvinulo se to podobně, jako se vyvinul celý svět.“

Příloha č. 4: Rozhovor s Ivem Mathé (telefonicky, 19. dubna 2018)

Vzpomenete si na své první setkání s Otakarem Černým?

„No to bylo ještě někdy před revolucí, protože on pro Československou televizi pracoval jako externista. A v té televizi, když už tam byli dlouho, se lidé dost znali. A já jsem tam pracoval poměrně dlouho, už od roku 1975. Takže jsme se určitě mezitím někde potkali.“

Jak byste charakterizoval Váš pracovní vztah s Otakarem Černým?

„To bylo trochu komplikovanější, protože Ota Černý rychle vystartoval někdy koncem roku 1989, když byla ještě Federální televize. Začal tam mít pořad *Co týden dal*, což byl vlastně takový první politický pořad, politická diskuze. A on týden co týden v poledne moderoval tento pořad. To byl nějaký jeho nápad a nápad nových lidí v redakci zpravodajství, která se tehdy ocitla úplně nepřipravená v nových podmínkách. Ale toto byl nesmírně populární pořad, který on měl až do konce Federální televize, do konce roku 1992. No a po jejím zániku už ten pořad nepřevzali. On taky Ota nikdy nebyl žádný moderátor, ta jeho volba dotazů a podobně. V té době už byly požadavky trochu vyšší. Už se nešlo ptát „Co na to občan?“. A Ota se proto ocitl v podstatě na dlažbě. Dokonce byl jedním z lidí, kteří se ucházeli o licenci na vysílání. To ale nedopadlo. Jenže na „*dvojce*“ nakonec znovu zařídili diskuzní pořad, a to s Otou Černým! Myslím, že už to bylo pod jiným názvem, tuším, že se jmenoval *Debata*. Takže to byl vlastně velmi rychlý návrat, přechod. A on o něj možná ani neusiloval, protože měl tehdy asi jiná přání. Ale usídlil se tam, byl tam dlouho.“

Sám pan Černý ve svých pamětech zmiňuje, že z televize nakonec odešel po Vašem odvolání...

„Ono to není úplně pravda. Protože já jsem nebyl odvolaný, v roce 1998 mi vypršel mandát. No a nebyl jsem znovu zvolen. Je ale pravdou, že se mnou odešla celá řada lidí, ředitelé podle mnou, nějací redaktori. Ale jestli zrovna Ota Černý odešel kvůli tomu, to nevím. Pak byl ale v novinách, byl tiskovým mluvčím. Nějakou dobu jsem pak jeho postup tolik nesledoval. A následně se vrátil do České televize, do Redakce sportu.“

Jak byste ho charakterizoval coby novináře?

„Ota Černý byl poměrně svérázný. Nikdy bych nečekal, že může být úspěšný moderátor. Neměl ani připravenost, ani lexikální výbavu. Ale divákům to asi vyhovovalo, protože v něm viděli svého zástupce. Uměl se ptát stejným jazykem, stejně přímo a stejně neobratně jako oni. To však přinášelo určité kouzlo. Ale divil jsem se, že se takhle namočil do politiky, když jeho celoživotní láskou, posláním a smyslem byl sport. Fotbal, hokej. Takže podle mě jeho pozdější návrat do sportovní redakce dával smysl, přišlo mi to logičtější.“

Příloha č. 5: Emailová korespondence s Robertem Zárubou (18. dubna 2018)

Jaký byl Otakar Černý nadřizený? Jak byste ho charakterizoval coby novináře?

„Stručně - Živel se sklonem k řádu, drsňák s velkým srdcem.“